

**CƏNUBİ QAFQAZ BORU KƏMƏRİNİN AZƏRBAYCAN SEKTORUNUN
MİLLİ QHT-LƏR TƏRƏFİNDƏN AUDİTİ**

**“CƏNUBİ QAFQAZ BORU KƏMƏRİNİN KEÇDİYİ
ƏRAZİLƏRDƏ BXK TƏRƏFİNDƏN HƏYATA
KEÇİRİLƏN İCTİMAİ SƏRMAYƏ PROQRAMININ
AUDİTİ” üzrə**

SOSIAL VƏ İCMALARLA BAĞLI İŞÇİ QRUPUNUN

H E S A B A T I

Hesabatın müəllifləri, Sosial və İcmalarla Bağlı Məsələlər üzrə audit qrupunun üzvləri:

Ehtiram Soltan oğlu - əlaqələndirici, “Elmi-Texniki Tərəqqi və Təhsil Mərkəzi”

Azad Əliyev - qrup üzvü, “Sosial İqtisadi Araşdırmalar İctimai Birliyi”

Gülayə Quliyeva - qrup üzvü, “Mərhəmət” Fondu

Təmkin Eminli - qrup üzvü, “Azərbaycan Diabet Liqası”

Rəşad Həsənov - tələbə, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti

MƏSULİYYƏTDƏN AZADOLMA

Hesabat müəllifləri bəyan edir ki, hesabatın mətni müəlliflərin gəldiyi qənaət və audit zamanı çıxardığı nəticələrdən ibarətdir və layihə sponsorunun, habelə əlaqədar təşkilatların siyasətini və mövqeyini əks etdirmir. Hesabatda yer alan hər hansı yanlışlığa görə məsuliyyət audit qrupunun üzərinə düşür. Layihə iştirakçıları qeyd edirlər ki, onlar öz vəzifələrini tam məsuliyyəti ilə dərk etmiş və işlərinə peşəkarcasına yanaşmağa səy göstərmişlər. Hesabatın yazılmasında audit keçirilməsinə peşəkar yanaşma, kompetentlik, qarşıya qoyulmuş vəzifələrin dərk edilməsi prinsipləri gözlənilmiş, audit prosedurlarının maksimum səmərəliliyinin təmin olunmasına səy göstərilmişdir. Audit prosesi zamanı audit olunan sübyektlərin əməkdaşları ilə qarşılıqlı hörmət və anlaşma prinsiplərinin gözlənilməsinə səy göstərilmişdir. Audit qrupu üzvləri öz imzaları ilə hesabatı təsdiq edirlər.

Ehtiram Soltan oğlu /əlaqələndirici/ _____

Azad Əliyev /qrup üzvü/ _____

Gülayə Quliyeva /qrup üzvü/ _____

Təmkin Eminli /qrup üzvü/ _____

Rəşad Həsənov /tələbə/ _____

M Ü N D Ə R İ C A T

İcra Xülasəsi	4
I. Giriş	
1.1 Layihənin məqsədləri	7
1.2 Layihənin həcmi və həyata keçirilmə mümkünlüyü	7
1.3 Layihənin meyarları	7
1.4 BXX və yerli tərəfdaş QHT-lər	7
1.5 CQBK və audit layihəsinin təqdimatı	8
II. Metodologiya	
2.1 Audit qrupu üzvləri və onların rolları	9
2.2 Auditin həyata keçirilmə metodları	9
2.3 Audit aparılan icmaların seçimi	10
2.4 Audit proqramı	10
2.5 İlk tələb olunan sənədlər	10
2.6 Sənədlərə baxış və sorğu vərəqəsinin hazırlanması	11
III. Müşahidələr, Audit Gedişində Aşkar Edilən Faktların Təhlili	
3.1 İcma İştirakı ilə Qiymətləndirməni tənzimləyən prosedura və təlimatlarda nəzərdə tutulan fəaliyyət	12
3.1.1 İcma İştirakı ilə Qiymətləndirmə (İİQ) üzrə Təlimatda nəzərdə tutulan fəaliyyət	12
3.1.2 Müşahidə zamanı İcmalarda İİQ üzrə aşkar edilən müşahidələr, uyğunsuzluqlar, təklif və tövsiyələr	14
3.1.3 Qənaətlər	19
3.2 İcmalarda mikro-layihələrin həyata keçirilməsini tənzimləyən prosedura və təlimatlarda nəzərdə tutulan fəaliyyət	20
3.2.1 “Mikro-Layihə Həyata Keçirilmə Qaydaları” üzrə nəzərdə tutulan fəaliyyət	20
3.2.2 Müşahidə zamanı mikro-layihələrin reallaşmasında həyata keçirilən müşahidələr, uyğunsuzluqlar, təklif və tövsiyələr	23
3.2.3 Qənaətlər	25
IV. Təşəkkürlər	26
Əlavələr	
Əlavə 1: Audit qrupunun üzvləri və təmsil etdikləri təşkilat haqqında məlumat	27
Əlavə 2: Audit təqvim-planı	28
Əlavə 3: Sorğu vərəqəsi	31
Əlavə 4: Şəkillər	33
Əlavə 5. Auditin nəticələrinin təhlili üzrə Yekun Cədvəl	34

İCRA XÜLASƏSİ

Bu layihə Açıq Cəmiyyət İnstitutu-Yardım Fondunun (ACİ-YF-Azərbaycan) maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirilən, Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin (CQBK) keçdiyi ərazilərdə BXK tərəfindən həyata keçirilən İctimai Sərmayə Proqramının Auditi layihəsi üzrə görülən işləri əks etdirir.

Auditi yerinə yetirən qrupun məqsədi BXK təşkilatının və partnyorlarının bu istiqamətdə həyata keçirdikləri layihələrin auditini aparmaq olmuşdur.

Audit prosesi dövründə bütövlükdə BXK və onunla bağlı milli QHT-lər tərəfindən həyata keçirilən layihələrin əhatə etdiyi 24 icmadan 3-ü audit obyektinə olmuşdur. Üç icma üzrə layihələrin icraçısı iki milli QHT olmuşdur. İcmalar təsadüfə seçilmə müəyyənləşmişdir..

Layihənin məqsədləri:

- Mikro-layihələrdə yerli icmaların iştirakını təmin etmək üçün CQBK, BXK və partnyor QHT-lərinə üzərinə götürdüyü öhdəliklərin auditini;
- BXK, yerli tərəfdaş QHT-lər və İcmalar tərəfindən mikro-layihələrin yerinə yetirilməsinin auditini;
- İcmaların davamlı inkişafını təmin etmək üçün BXK-nın öz üzərinə götürdüyü öhdəliklərin auditini

NAİLİYYƏTLƏR

- Məşədi Hüseynli və Qılıncbəyli icmalarının problemləri ilə birbaşa məşğul olan Fəaliyyət Plan Komitələri (FPK) yaradılmış və bu qurumlar yerli sakinlər tərəfindən demokratik seçkilər əsasında seçilmişdir.
- Mikro-layihələrin icrasında və FPK-da icra strukturları və bələdiyyə nümayəndələri çox aktiv iştirak etmiş və qarşılıqlı olaraq bütün gözlənilən nəticələr özünü doğrultmuşdur.
- Balansın tapılması bölməsi Məşədi Hüseynli, Qılıncbəyli və Cırdaxan icmalarında gözlənilmişdir. Hər 3 icmada qadınların FPK üzvlüyündə təmsil olunma sayları gözlənilmişdir və həmçinin bütün fəaliyyətlərdə fəal iştirakını layihə müddəti təmin olunmuşdur.
- Hər üç layihənin büdcələri real iş görə hesablanmış və audit zamanı maliyyə pozuntularının olmaması müşahidə edilmişdir.
- Məşədi Hüseynli və Qılıncbəyli icmalarında layihələrin seçilməsi və planlaşdırılması proseduru düzgün tərtib edilmişdir.

UYĞUNSUZLUQLAR VƏ DİGƏR ÇATIŞMAMAZLIQLAR

- İİQ heyətinin və icraçı təşkilatın təqdim olunması prosesi CPA-1, Fəaliyyət-1, Mərhələ 1-ə uyğun yerinə yetirilməyib.
- Hər üç icmada sənədləşmə işləri zəif aparılıb və bu sahədə heç bir tədbir görülməyib.
- İcra təlimatına əsasən İİQ sənədində nəzərdə tutulan 8 fəaliyyətin icrasına ayrılmış vaxt kifayət deyil. 8 fəaliyyətin 3 gün ərzində icra olunması layihənin keyfiyyətinə mənfi təsir göstərmişdir. İcma üzvlərinin çoxu vaxt azlığından bütün proseslərdə sona qədər iştirak edə bilməmişlər. Bununla yanaşı, hətta bu vaxt çərçivəsində icra olunmalı olan proseslər də tam yerinə yetirilməyib.
- İİQ prosesinin giriş hissəsinin D bölməsində icmanın monitorinqinin və qiymətləndirilməsinin aparılması nəzərdə tutulsa da, bu işin icrasını təsdiqləyən hər hansı bir sənəd yoxdur.
- Cırdaxan icmasının CPA-8.5 sənədində artezian layihəsi göstərilib. Prioritetlərin dəyişdirilməsi heç bir sənəddə əks olunmayıb.

- Mikro-Layihə Həyata Keçirilmə Qaydaları, Bölmə 1, B bəndində göstərilir ki, “ Mikro layihə BXX –nın Birləşmiş İcma Əsaslı İnkişaf yanaşmasının bir hissəsidir”. Uyğunsuzluq ondan ibarətdir ki, layihənin yalnız bir hissəsi olan mikro layihə müəyyən halda davamlı olmuşdur. Lakin proqram bitdikdən sonra icma davamlılığı təmin olunmamışdır (sənədləşdirmə, fəndreyziq, layihə yazma və s. bacarıqları).
- 13.oktyabr 2005-ci ilə BXX Kürdəmir ofisində yerli QHT-lərə davamlılıqla bağlı keçirilən treninqlərin icmalarda tətbiqini təsdiq edən sənəd yoxdur.
- Layihənin məqsədinə uyğun olaraq icmanın üzvlərinin hamısı layihənin istismarından bəhrələnmə bilmir (bax: “Artezian qazma” layihəsi)
- Hər üç layihədə Yerləşmə xəritəsi (bax: A1.2), texniki rəsm (bax: A1.3) və mikro-layihənin texniki çertyoju (bax: A2.2) normativ texniki standartlara cavab vermir.
- Üç icmanın heç birində layihənin seçim bölməsinə müvafiq olaraq yarım qruplar yaradılmamışdır.
- “Yol təmiri” layihəsində texniki standartlara əməl olunmamışdır (bax: “Yol təmiri” layihəsi).

TƏKLİF VƏ TÖVSIYƏLƏR

- Mikro-layihələrin həyata keçirilməsi zamanı yerli icmaların xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla məlumatlandırıcı tədbirlər elə həyata keçirilməlidir ki, hər bir icma üzvündə prosesə, onun mahiyyətinə və faydasına dair dürüst məlumat olsun.
- İcma üzvlərini məlumatlandırmaq üçün əyani vəsaitlərin hazırlanması, qeyri formal görüşlərin (məsələn, çay süfrəsi arxasında) keçirilməsi və bu zaman görülməli işlərin mahiyyətinin izah olunması məqsədəuyğun olardı;
- Yuxarıda göstərilən işləri həyata keçirəcək heyət əvvəlcədən təlimlərə cəlb edilməlidir.
- İcmalarda sənədləşmə işlərinə nəzarət mexanizmi gücləndirilməlidir. FPK üzvlərinin sənədləşmə bacarıqlarının gücləndirilməsi üçün xüsusi təlimlər keçirilməlidir.
- Nəzərdə tutulmuş icra təlimatı 5 gün ərzində həyata keçirilməklə, hər gün 4 saat olmalıdır. Belə ki, mərhələlər arasında icma sakinlərinin düşünməsi üçün vaxt ayrılması çox böyük rol oynayır.
- Layihənin menecmentinə daha çox əhəmiyyət verilməlidir.
- İcmalarda sənədləşmə işlərinin aparılmasına ciddi yanaşılmalı və təlimlər zamanı FPK üzvlərinə aşılmalıdır ki, “İcma maraqları” daim öndə durmalıdır.
- Mikro layihələr icmaların inkişafına nail olunması üçün bir vasitədir. Ona görə də, bütün prosesi mikro-layihələrin həyata keçirilməsi ilə bərabər icmaların formalaşması və davamlı inkişafına yönəldilməsi vacib amildir. İcmalarda daha çox menecment və fəndreyziq mövzularına vaxt ayrılması və bu istiqamətdə(FPK) praktik işlər aparılması məqsədəuyğun olardı. İcmanın davamlı inkişafını təmin etmək üçün tək qərb metodundan deyil, həmçinin yerli ənənələrdən bəhrələnmək məqsədəuyğundur.
- Layihənin menecmentinin gücləndirilməsi, layihənin icrasına nəzarət mexanizminin yeniləşdirilməsi və təlimlərin icrasının mütəmadi monitorinqinin aparılması İcmalarda mikro-layihələrin həyata keçirilməsi ilə bağlı yeni metodların tətbiqinin genişləndirilməsi və layihəni həyata keçirən təşkilatlar və icmalar arasında əlaqələrin gücləndirilməsi vacibdir.
- İcmalarda yeni mikro-layihələr həyata keçirilməlidir. İcma layihələrinin prioritetləşdirilməsi və ya müəyyənləşdirilməsi üsulunun təkmilləşdirilməsinə və icma üzvlərinin əksəriyyətinin bəhrələndiyi layihələrə üstünlük verilməlidir.
- Gələcək mikro-layihələrin eskiz hissəsi normativ texniki standartlara uyğun tərtib olunmalıdır.
- BXX təşkilatının icma ilə əlaqələr mexanizminin və mikro-layihələrin yerinə yetirilməsinə nəzarət mexanizminin təkmilləşdirilməsi vacibdir.

- Mikro-layihələrin yerinə yetirilməsinin keyfiyyət standartlarına uyğunluğunu təsdiq edən keyfiyyət sertifikatının verilməsi məqsədəuyğun olardı. Mikro-layihə təklifinin hazırlanması, təsdiqi, yerinə yetirilməsi və qiymətləndirilməsi prosesi sadələşdirilməli və bu proseslər sürətləndirilməlidir.

QƏNAƏTLƏR

- Yerli QHT-lər ilk dəfə olaraq İİQ (İcma İştirakı ilə Qiymətləndirmə) sənədinin icrasına birbaşa cəlb olunmuş və bu sahədə bilik və bacarıqlara yiyələnmişlər.
- İİQ prosesi icraçı QHT-lərin icmaları problemlərlə bağlı tam şəkildə məlumatlandırması üçün kifayət etmir. Bu məlumatlandırma icmada bacarıqların yaradılmasını təmin etmək üçün vacibdir. Bu məsələlər bir daha göstərir ki, ilkin təlimlərə ayrılan vaxt artırılmalıdır. Bu təlimlər icmalarda yeni layihələrin həyata keçirilməsi vərdişlərini artırır.
- Mikro-layihələr Mikro-layihə yerinə yetirilməsi təlimatına uyğun yerinə yetirilmişdir. Bununla belə, bütün icma üzvləri mikro-layihələrdən bəhrələnmə bilməmişlər.
- Layihənin həyata keçirilməsi ərzində BXX işin keyfiyyətini təmin etmək məqsədi ilə nəzarəti həyata keçirmiş, ödənişlər vaxtında yerinə yetirilmişdir.
- Mikro-layihələrin həyata keçirilməsi icmaların inkişafında müsbət təsirlərə malik olmuş, icmanın inkişafı və sosial problemlərin həllində əhəmiyyətli rol oynamışdır

1. GIRIŞ

1.1 Layihənin Məqsədləri

CQBK-nın keçdiyi ərazilərdə BXX tərəfindən həyata keçirilən İctimai Sərmayə Proqramının auditinin başlıca məqsədi aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

- Mikro-layihələrdə yerli icmaların iştirakını təmin etmək üçün CQBK, BXX və partnyor QHT-lərin üzərinə götürdüğü öhdəliklərin auditini;
- BXX, yerli tərəfdaş QHT-lər və İcmalar tərəfindən mikro-layihələrin yerinə yetirilməsinin auditini;
- İcmaların davamlı inkişafını təmin etmək üçün BXX-nın öz üzərinə götürdüğü öhdəliklərin auditini;

Audit İSP üzrə müvafiq öhdəliklərin səmərəli qaydada yerinə yetirilib-yetirilmədiyini və icmaların uzunmüddətli davamlı inkişafına nail olunub-olmadığını real sübutlar vasitəsilə aydınlaşdırmaq məqsədi daşıyır.

1.2 Layihənin Həcmi və Həyata Keçirilmə Mümkünlüyü

Qrup audit prosedurlarının icrasına 6 ay vaxt sərf etmişdir. Qrup üzvləri ilk mərhələdə audit ediləcək sənədlərin əldə edilməsini, sorğu vərəqəsinin hazırlanmasını həyata keçirib.

Qrup üzvləri audit sahəsində ən yaxşı beynəlxalq təcrübə ilə tanış olmuş, audit proqramının işlənilməsi və hazırlanması və həyata keçirilməsi ilə əlaqədar təlim kursları keçmiş və hər bir iştirakçı müvafiq sertifikatla layiq görülmüşdür.

Qrup daxilində auditin istiqamətləri üzrə məsul şəxslər müəyyənləşdirilmiş və qarşıya qoyulmuş vəzifələrin mahiyyəti komanda üzvləri tərəfindən dərk edilmişdir.

Sosial və İcmalarla Bağlı Məsələlər üzrə audit qrupu audit prosesini başlayan zaman BXX-nın icmalardakı fəaliyyətinin İSP-yə uyğun olaraq sona çatmasını aşkar etdi. Buna baxmayaraq BXX rəhbərliyinin yaratdığı şərait nəticəsində audit qrupu yerli partnyor QHT-lərlə və icmalarla audit görüşləri keçirməyə nail olmuşdur.

Audit prosesi başlayan müddətdən iş qrafikinə uzadılmasına, BXX və yerli QHT-lər tərəfindən sənədlərin təqdim edilməsinin, onlara ünvanlanan sualların cavablandırılmasının və mənbə sənədlərinin təqdim edilməsinin gecikdirilməsinə baxmayaraq, audit qrupu layihədə nəzərdə tutulmuş məqsədlərə nail olmuşdur.

1.3 Layihənin Meyarları

Audit layihəsinin mükəmməl və keyfiyyətli həyata keçirilməsi, layihə müəllifləri tərəfindən və audit edilən tərəflə razılaşdırılmış meyarlardan çox asılıdır.

Layihənin aşağıdakı meyarları müəyyənləşdirilmişdir:

- CQBK-nın üzərinə götürdüğü öhdəliklər;
- BXX-nın İcmanın İştirakının Qiymətləndirilməsi üzrə Təlimatı;
- BXX-nın Mikro-layihənin Həyata Keçirilməsi Qaydaları.

1.4 BXX və Yerli Tərəfdaş QHT-lər

- BXX Azərbaycanda 1994-cü ildən fəaliyyət göstərir və 1998-ci ildən etibarən BTC/CQBK keçdiyi ərazilərdə icmaların inkişafını yüksəltmək məqsədi daşıyan uzunmüddətli layihələr həyata keçirir.

BXX-nın məqsədi icmalara öz ehtiyatlarını qiymətləndirərək müəyyənləşdirmək və bununla da yerli infrastruktur, səhiyyə, kənd təsərrüfatı, təhsil və iqtisadi inkişaf problemlərinə çoxsahəli

birdəşmiş icma əsaslı inkişaf yanaşmasından istifadə etməklə davamlı həll yollarını tapmaqda kömək etməkdir.

BXK yerli tərəfdaş QHT-lərlə birlikdə İSP-ni həyata keçirərək 34 icmada icmaların davamlılığını təmin etmək məqsədi ilə mikro-layihələr həyata keçirmişdir.

- “Bilik” Maarifçilik Cəmiyyətinin Gəncə Regional Təşkilatı 1999-cu ildə Gəncə şəhərində təşkil edilmiş və əsas məqsədi əhalinin maarifləndirilməsinin həyata keçirilməsidir. 30 noyabr 2004-2005-ci illər dövründə “Bilik” Təşkilatı BXK Azərbaycan Təşkilatı tərəfindən yerinə yetirilən “Milli QHT Bacarıqlarının İnkişaf Etdirilməsi” layihəsinin həyata keçirilməsində partnyor təşkilat kimi çıxış etmiş, layihənin məqsəd və vəzifələrinə nail olunmasına çalışmışdır. Layihənin iki əsas strateji istiqaməti olmuşdur və bu sahədə təşkilat öz potensialını səfərbər etmişdir. “Bilik” Təşkilatı Gəncə şəhərində bir sıra vacib maarifləndirmə layihələrində iştirak etmiş və mühüm regional hökumət layihələrinin həyata keçirilməsində fəal olmuşdur.
- “Azərbaycan Marifçi Gənclər Təşkilatı” (AMGT) 10 dekabr 1994-cü ildə yaradılmış, 11 aprel 1997-ci ildə isə dövlət qeydiyyatından keçmişdir. AMGT-nin əsas məqsədi gənclərə ölkənin təhsil sahəsindəki problemlərini qismən də olsa həll etməyə və özlərini ictimaiyyətə təqdim etməyə kömək etməkdir. AMGT təhsil, gənclər, yoxsulluğun aradan qaldırılması və vətəndaş cəmiyyətinin inkişafı sahəsində fəaliyyət göstərir.

1.5 CQBK və Audit Layihəsinin Təqdimatı

CQBK vasitəsilə nəqli nəzərdə tutulan təbii qazın hasilat sahəsi olan Şahdəniz qaz yatağı Xəzər Dənizinin Azərbaycan sektorunda, Bakıdan cənub-şərqə doğru 100 km məsafədə yerləşir. Bu ən iri miqyaslı qaz ehtiyatları olan dəniz yataqlarından biridir. Yataqdan çıxarılması nəzərdə tutulan qazın potensial ehtiyatı 1 trln kub metr həcmində qiymətləndirilmişdir.

Şahdəniz qaz yatağının və CQBK-nın tikintisini və istismarını həyata keçirən 7 yerli və beynəlxalq konsorsiuma BP, Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti, Statoil, LukAgip, NİCO, TotalFinaElf və TPAO kimi şirkətlər daxildir. BP konsorsiumda əməliyyatçı qismində iştirak edir.

Tikintisi tamamlanmaqda olan 690 km uzunluğunda olacaq CQBK ildə 7.3 mlrd kub metr həcmində qazı Azərbaycanın Səngəçal terminalından başlayaraq Gürcüstandan keçməklə Türkiyəyə nəql edəcəkdir. Gələcəkdə bu rəqəm 16 mlrd.kub metr olacaqdır. CQBK BTC boru kəmərinə paralel olaraq tikilir. Şahdəniz yatağından hasil olunan qaz Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyədə qaz təchizatı sahəsində əhəmiyyətli rol oynayacaqdır.

Azərbaycan ildə 1.5 milyard qaz almaq hüququna malikdir.

Gürcüstanın isə tranzit tarifi əvəzində CQBK ilə nəql edilən qazın 5%-ini götürəcəyi gözlənilir.

Türkiyə Azərbaycandan ildə 6 milyard kub metrden artıq qaz almaq barədə saziş imzalamışdır.

Şahdəniz yatağında birinci mərhələ üzrə istismarı və CQBK-nın tikintisi ilə bağlı ümumi kapital xərcləri təxminən 3.2 milyard ABŞ dolları həcmində nəzərdə tutulmuşdur ki, bu məbləğin də 2.3 milyardı Şahdəniz yatağı ilə əlaqədar dəniz və terminal qurğularının tikintisinə, 0.9 milyardı isə kəmərin tikintisinə yönəlmişdir.

Kəmərin Azərbaycana düşən hissəsinin uzunluğu 442 km-dir.

Kəmərlə ölkənin 13 rayonunun 137 yaşayış məntəqəsindən keçir.

Kəmərin keçdiyi yaşayış məntəqələrində İctimai Sərmayə Proqramına (İSP) uyğun olaraq icmaların davamlı inkişafına nail olmaq məqsədilə mikro-layihələr həyata keçirilmişdir. İSP-yə uyğun olaraq öhdəliklərin nə dərəcədə yerinə yetirilməsini öyrənmək, çatışmamazlıqların araşdırılması və onların aradan qaldırılması üçün tövsiyələrin təqdim edilməsi məqsədi ilə ACİ-YF-nun təşəbbüsü ilə BP və ACİ-YF arasında bağlanmış 05 avqust 2005-ci il tarixli Anlaşma Memorandumuna uyğun olaraq milli QHT-lər tərəfindən CQBK-nın auditini layihəsinin həyata keçirilməsi böyük əhəmiyyət kəsb edir.

II. METODOLOGIYA

2.1 Audit Qrupu Üzvləri və Onların Rolları

Audit prosesində iştirak edən heyət aparılmış iş bölgüsü əsasında öz fəaliyyətlərini aşağıdakı vəzifə və səlahiyyətlərə uyğun qurmuşdur.

1. Ehtiram Soltanoğlu(əlaqələndirici)- BXK-nın həyata keçirdiyi İSP-nin auditi ilə bağlı komanda fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi, mikro-layihələrin həyata keçirilməsi qaydaları üzrə auditin yerinə yetirilməsi, audit nəticələrinin emalı, dəqiqləşdirilməsi və yekun hesabatın hazırlanması və rəylərin verilməsi üzrə məsul şəxs.
2. Azad Əliyev (üzv)- mikro-layihələrin həyata keçirilməsi qaydaları üzrə auditin yerinə yetirilməsi və müvafiq sahə üzrə hesabatın hazırlanması, ilkin məlumatların toplanması və ilkin auditin nəticələrinin tədqiq edilməsi üzrə məsul şəxs.
3. Gülayə Quliyeva (üzv)- icma iştirakının qiymətləndirilməsi üzrə auditin yerinə yetirilməsi və müvafiq sahə üzrə hesabatın hazırlanması, icmalarla görüşlərdən və müsahibələrdən əldə edilmiş nəticələrin ekspertiza edilməsi üzrə məsul şəxs.
4. Təmkin Eminli (üzv)- icma iştirakının qiymətləndirilməsi üzrə auditin yerinə yetirilməsi və müvafiq sahə üzrə hesabatın hazırlanması, fotoşəkillərin çəkilməsi, icmalarla və icma rəhbərləri ilə görüşlərin təşkil edilməsi üzrə məsul şəxs.
5. Rəşad Həsənov (tələbə)- tərcümə, inzibati dəstək, sənədlərin idarə olunması və qeydlərin aparılması üzrə məsul şəxs.

Qrup üzvləri və onların təmsil etdikləri QHT-lər haqqında ətraflı məlumat Əlavə 1-də verilir.

Audit müddəti dövründə:

- 6 təşkilat (BXK, onun yerli partnyorları və icmalar) audit olunmuşdur;
- 2 rayonda yerlişən 3 icmaya səfər təşkil edilmişdir;
- 3 təşkilata səfər təşkil olunmuşdur;
- Audit zamanı ünsiyyət saxlanılan şəxslərin sayı-50;
- Audit analizinə məruz qalmış sənədlərin sayı-110;
- Çəkilmiş şəkillərin sayı- 63 ədəd

2.2 Auditin Həyata Keçirilmə Metodları

- Təsadüfi seçmə üsulu ilə audit olunacaq icmaların müəyyən edilməsi;
- Seçilmiş icmalarda layihəni həyata keçirən yerli QHT-in müəyyən edilməsi;
- BP/CQBK və BXK-nın məsul şəxsləri ilə ilkin görüşlərin keçirilməsi, müsahibələr və müzakirələrin aparılması;
- BXK-nın ofisində İİQ prosesinə dair sənədlərlə tanışlıq;
- Sorğu vərəqlərinin hazırlanıb audit olunan tərəflərə göndərilməsi;
- Audit olunan icmalara səfərlər və bu zaman:
 - təlimlərdə iştirak etmiş icma üzvlərinin sayının müəyyənləşdirilməsi;
 - tikilmiş və ya bərpa olunmuş obyektlərin müəyyən edilməsi;
 - sənədlərin əldə edilməsi;
 - obyektivliyə maksimum nail olmaq üçün yerli əhali ilə məlumatların dəqiqləşdirilməsi ;
 - yerli özünüidarəetmə qurumları nümayəndələrinin müəyyənləşdirilməsi;

- musahibələr və müzakirələr;
- sorğu;
- foto çəkiliş;
- sənədlərlə tanışlıq;
- Layihəni həyata keçirən “Bilik” və Azərbaycan Maarifçi Gənclər Təşkilatları ilə audit görüşlərinin keçirilməsi:
 - sənədlərlə tanışlıq;
 - sənədlərin müqayisəsi (tutuşdurulması);
 - müsahibələr, müzakirələr;
 - sorğu;
 - foto çəkiliş.

2.3 Audit Aparılan İcmaların Seçimi

Audit qrupu, B XK-nın fəaliyyət göstərdiyi icmalardan, təsadüfi seçim üsulu ilə 5 icma müəyyənləşdirdi. Vaxt məhdudiyyətinə və işin həcmnin çox olmasına görə müəyyən olunmuş 3 icmada həyata keçirilən mikro-layihələr auditə cəlb olunmuşdur:

- Şəmkir rayonunun Məşədi Hüseynli icması və “Məktəbin sinif otağının, dam örtüyünün təmiri və sanitariya qovşağının tikintisi” layihəsi;
- Şəmkir rayonunun Qılıncbəyli icması və “Artezian su quyusunun qazılması” layihəsi;
- Yevlax rayonunun Cırdaxan icması və “Yolun təmiri” layihəsi.

Qeyd edilən icmalarda B XK-nın nümayəndəsi ilə yerli partnyor QHT-lər fəaliyyət göstərmişdir:

- “Bilik” Maarifçilik Cəmiyyətinin Gəncə Regional Təşkilatı;
- Azərbaycan Maarifçi Gənclər Təşkilatı (AMGT).

2.4 Audit Proqramı

Audit layihəsi hazırlanarkən CQBK və B XK nümayəndələrinin qarşılıqlı razılığına əsasən CQBK-nin keçdiyi ərazilərdə B XK-nın həyata keçirdiyi mikro-layihələrin audit tədbirlərinin təqvim-planı hazırlanmışdır (bax: Əlavə 2)

Sosial və İcmalarla Bağlı məsələlər qrupu təqvim planına uyğun olaraq audit tədbirlərini vaxtında reallaşdırmağa nail olmuşdur:

- İlk olaraq ACİ-YF ilə müqavilə bağlanmışdır;
- Audit qrupuna sağlamlıq və təhlükəsizlik üzrə təlim keçirilmişdir;
- İlk tələb olunan sənədlər əldə edilmişdir;
- İlk tanışlıq və ilkin tədqiqat aparılmışdır;
- Qrup üzvlərinin BP/CQBK və B XK rəsmiləri ilə tanışlıq görüşü keçirilmişdir;
- Məşədi Hüseynli, Qılıncbəyli və Cırdaxan icmalarına audit səfərləri həyata keçirilmişdir;
- B XK nümayəndələri ilə audit görüşləri keçirilmişdir;
- Audit məlumatları toplanmış və ilkin nəticələr tədqiq edilmişdir;
- Auditin nəticələri ilə bağlı təqdimat görüşü keçirilmişdir;
- Audit hesabatı hazırlanmışdır.

2.5 İlk Tələb Olunan Sənədlər

- B XK-nın İcma İştirakının Qiymətləndirilməsi üzrə Təlimat;
- B XK-nın Mikro-layihələrin Həyata Keçirilməsi Qaydaları (Qeyd etmək istərdik ki, hər iki sənəd audit tədbirləri başlamamışdan əvvəl B XK tərəfindən qrupa təqdim edilmişdir);
- BTC/CQBK-nin üzərinə götürdüyü öhdəliklər;

2.6 Sənədlərə Baxış və Sorğu Vərəqəsinin Hazırlanması

- İİQ üzrə mikro-layihələr həyata keçirilən 24 icmanın siyahısı;
- CQBK layihəsi və Tərəfdaş QHT-lər arasında bağlanan qrant müqavilələri;
- İİQ-də iştirak edən bütün tərəfdaş QHT-lərin siyahısı;
- QHT-lər tərəfindən İİQ çərçivəsində həyata keçirilən layihələrin siyahısı;
- Yerli tərəfdaş QHT-lərin seçilmə meyarları;
- İİQ çərçivəsində keçirilmiş bütün tender iştirakçılarının siyahısı;
- Daxili və kənar auditlərin nəticələri haqqında hesabatlar;
- BXK ilə BP arasında bağlanmış qrant müqaviləsi (maliyyə hissəsi istisna olmaqla)

Audit qrupu üzvləri tərəfindən təqdim edilən sənədlər nəzərdən keçirilmiş və müvafiq sorğu vərəqəsi hazırlanmışdır (bax: əlavə 3). İlk audit görüşü zamanı aşağıdakı əlavə sənədlərə BXK-nın ofisində baxış keçirilmişdir:

- İcma İştirakının Qiymətləndirilməsi və Mikro-layihə sənədləri (Mikro-layihə təklifi və ödəmə sənədləri ilə birgə) hesabatı:
 - ✓ Qılıncbəyli icması (Şəmkir)
 - ✓ Məşədi Hüseynli icması (Şəmkir)
 - ✓ Cırdaxan İcması (Yevlax)
- Təlimlərdə iştirak siyahısı
 - ✓ İİQ təlimi
 - ✓ Liderlik, layihə dizaynı və yerinə yetirilməsi təlimi
 - ✓ Mikro-layihə icmalı
 - ✓ Ətraf mühit təlimi
 - ✓ Monitoring və qiymətləndirmə təlimi
 - ✓ Davamlılıq təlimi

III. MÜŞAHİDƏLƏR, AUDIT GEDİŞİNDƏ AŞKAR EDİLƏN FAKTLAR VƏ ONLARIN TƏHLİLİ

3.1 İcma İştirakı ilə Qiymətləndirməni Tənzimləyən Prosedur və Təlimatlərdə Nəzərdə Tutulan Fəaliyyət

İİQ icra sənədi (BXX-nın ofisində bu sənədlə tanış olmaq olar)

Bu sənəd BXX-nın son bir neçə ildə icra etdiyi icma əsaslı proqramların nəticəsi kimi yaradılmış və bu proqramlar tərəfindən dəstəklənmişdir. BXX-nın Azərbaycanda və digər ölkələrdə icra etdiyi icma əsaslı proqrama əsaslanaraq bu sənəd BXX işçi heyətinə hal-hazırda və gələcəkdə icma səfərbərliyi və İİQ fəaliyyətlərinə yardımçı olması üçün hazırlanmışdır. Bundan başqa bir çox fəaliyyətlərin Fəaliyyət Plan Komitəsi, Klaster İcra Komitəsi, Klaster İnkişaf Şurası, Səhiyyə Fəaliyyət Komitələri, İnkişaf Resurs Mərkəzləri və Millii QHT partnyorları kimi icma qruplarına ötürülməsi şəraitində bu bələdçi onlara yuxarıda sadalanan fəaliyyətləri müstəqil formada həyata keçirməyə yardımçı olacaqdır.

3.1.1 İcma İştirakı ilə Qiymətləndirmə(İİQ) üzrə Təlimatda nəzərdə tutulan fəaliyyət

İcmaların səfərbər edilməsi İİQ sənədində 8 fəaliyyət öz əksini tapıb.

Fəaliyyət 1. Təqdimat Görüşü

Təqdimat görüşünün məqsədi layihəni həyata keçirən təşkilatlar, proqramın məqsəd və vəzifələri haqqında icmanı məlumatlandırmaqdır.

Təqdimat görüşü aşağıdakı mərhələlərdən ibarətdir:

- İİQ qrupunun və layihəni həyata keçirən təşkilatın təqdim edilməsi (bax: 1.1, 1.2)
- Proqramın məqsəd və vəzifələri haqqında məlumat verilməsi (bax: 1.3)
- İİQ-nin məqsəd və vəzifələri haqqında məlumat verilməsi
- İcma iştirakının əhəmiyyətinin vurğulanması və yığıncaq qaydalarının təqdim edilməsi (bax: 1.9, 1.4,1.5)
- İİQ planının təqdimatı və izah edilməsi (bax: 1.7)
- “İcma Seçki Qrupuna” namizədlərin irəli sürülməsi və seçilməsi (bax: 1.10)
- Təqdimat görüşünün yekunlaşdırılması

Fəaliyyət 2. İcma Xəritələşməsi

İcma xəritələşməsi hər bir kəsə icmaya məxsus xüsusiyyətlərin, resusların və potensial imkanların yerini və əhəmiyyətini anlamağa kömək edir. Belə xüsusiyyətlərə aşağıdakılar daxildir:

İcmanın inzibati sərhədləri, yol və cığırılar, məktəblər, evlər, məscidlər, səhiyyə obyektı, su mənbələri, bağlar, kiçiq otlaq sahələri, meşələr, və yaşayış səviyyəsinin yaxşılaşdırılması imkanları. İcma üzvləri icmaya və onun qonşuluğuna təsir edə biləcək hansı əhəmiyyətli imkanları və maneləri müəyyən edirlər.

Bu fəaliyyət aşağıdakı mərhələlər üzrə təqdim edilmişdir:

- İştirakçıların qruplara bölünməsi (bax: 2.1)
- Fəaliyyətin və əsas xəritə komponentlərinin izah edilməsi
- Verilmiş suallara əsasən məlumatın toplanması və fəaliyyətin idarə edilməsi (bax:2.2, 2.3)
- Qrup xəritələrinin təqdimatı və müzakirəsi
- İcma xəritəsinin yenidən tərtib edilməsi və müzakirələrin qısa xülasəsinin yazılması(bax: 2.3, 2.4)

Fəaliyyət 3. Venn/kənd İnstitusional Diaqramı

Venn/ kənd təşkilatı diaqramı icmada və onun ətrafında hal-hazırda və keçmişdə işləmiş bütün əsas təşkilatları və iqtisadi təsirləri qeyd etməyin sadə bir üsuludur. Bu alət icma üzvlərinə onların icmadakı rolu və əhəmiyyətini aşkar edib müəyyənləşdirməyə kömək edir.

Bu fəaliyyət dörd əsas mərhələdən ibarətdir.

- Fəaliyyətin izah edilməsi və icmada olan icraçıların müzakirəsinə verilməsi
- İnstitusional dioqramın izah edilməsi və qurulması(bax: 3.1)
- Dioqramın təqdimatı və müzakirəsi(bax:3.2)
- Dioqramın yenidən hasili və müzakirənin xülasəsinin yazılması(bax: 3.3, 3.4)

Fəaliyyət 4. Balansın Tapılması

Bu fəaliyyətin məqsədi müxtəlif növ iş və qərar qəbul etmədə kişilərin və qadınların rolları barədə fikirlərin mübadiləsi, qərar qəbul etməkdə - xüsusən də inkişaf proqramlarında qadınların üzləşdikləri maneələrin müəyyən edilməsi və qərar qəbul etmə, həmçinin işin bölünməsində bərabər cender balansını yaratmaq strategiyası barədə fikirlərin toplanmasıdır.

Fəaliyyət aşağıdakı mərhələlər üzrə təqdim edilmişdir:

- Ümumi qrupun kiçik işçi qruplara bölünməsi və onların fəaliyyət materialları ilə təmin edilməsi (bax: 4.1)
- Fəaliyyətin izah edilməsi, cender rolları və öhdəlikləri haqqında müzakirənin başlanması
- İcma fəaliyyətlərində cender iştirakının səviyyələrinin müzakirəsi və qeydə alınması
- Qadınların iştirakı üçün maneələrin müzakirə edilməsi, qiymətləndirilməsi və qeydə alınması (bax: 4.2)
- Ümumi iclasda hər bir qrup müzakirəsinin nəticəsinin təqdimatı
- Müzakirələrin və qrup işinin xülasəsinin qeydə alınması (bax: 4.3)

Fəaliyyət 5. İcma Başsındırma Prosesi və Problem Analizi

Bu fəaliyyətin məqsədi mühüm icma problemlərini aşkarlamaq və siyahısını hazırlamaqdan ibarətdir.

Fəaliyyət beş əsas mərhələni əhatə edir:

- Bütövlükdə ümumi iclas, icma qrupuna fəaliyyətin izah edilməsi (bax: 5.1)
- Əsas icma problemlərini müəyyən etmək üçün ümumi iclas müzakirəsi
- Problem ağacı üsulu ilə təhlil fəaliyyətinin aparılması(bax: 5.2, 5.3)
- İştirakçıların qruplara bölünməsi və problemin həlli formasının tamamlanması işinə yardım (bax: 5.4 və 5.5)
- Qrupların işinin təqdimatı və problem analizi cədvəlinin xülasəsi

Fəaliyyət 6. İcma Problemlərinin Vacibliyinə görə Sıralanması

Problemləri qiymətləndirərək ardıcılıqla sıralamaqdan əvvəl İİQ qrupu icma üzvlərindən icma tərəfindən müəyyənləşdirilmiş başlıca problemlərin siyahısını tərtib etməyi xahiş edir və yenə geniş qrupda qısa müzakirələr aparır. Bu müzakirələr əsasında icma başlıca problemləri iki dəfə sıralamaqla problem sıralanması cədvəlini hazırlayır- bir dəfə sol sütunda və bir dəfə baş sətirdə. Bundan sonra icma üzvləri iki problemi müqayisə edir və hansının daha vacib olduğunu qərara alır. Sıralama sütunu icmanın ən zəruri problemini göstərir.

Bu fəaliyyət beş əsas mərhələdən ibarətdir:

- İcma tərəfindən müəyyən olunmuş problemlərin yekun siyahısının hazırlanması(bax: 6.1)
- Problemin sıralanması cədvəlinin hazırlanması (bax: 6.2 ,6.3)
- Problem sıralanması cədvəlinin təqdimatı
- İcmanın iştirakı ilə problem sıralanması cədvəlinin tamamlanması
- Problem sıralanması cədvəlinə məlumatın daxil edilməsi

Fəaliyyət 7. Fəaliyyət Plan Komitəsinin (FPK) Yaradılması

İcma üzvləri FPK üzvlərinin seçilməsi prosesini öyrənirlər

Bu fəaliyyətdə yeddi mərhələ həyata keçirilir:

- FPK-nın yaradılması prosesinin təsvir edilməsi
- FPK üzvlüyünün münasibliyi, rolları, öhdəlikləri və arzu edilən xüsusiyyətləri haqqında müzakirələr (bax: 7.1)
- FPK üzvlüyünə namizədlərin irəli sürülməsi.
- FPK üzvlərinin seçkisinin vaxtı, tarixi haqqında İİQ iştirakçıları və digər icma üzvlərinə məlumat verilməsi
- FPK seçkilərinə hazırlıq (bax: 7.2)
- FPK seçki nəticələrinin sənədləşdirilməsi və FPK üzvlük müqaviləsinin tamamlanması (bax: 7.3, 7.4)

Fəaliyyət 8. İcma Fəaliyyət Planı

İcma FPK üzvlərini seçdikdən sonra BXX və yeni FPK icmanın müəyyən etdiyi ehtiyaqlara cavab olacaq strateji plan hazırlayır.

İcma fəaliyyət planı dörd mərhələdən ibarətdir:

- İFP yaradılmasının məqsədinin şərh (bax: 8.2, 8.4)
- Əvvəlki tapşırıqlarda müəyyən edilmiş problemlərin nəzərdən keçirilməsi
- İcma fəaliyyət planının tərtib edilməsi
- İFP-nin yekunlaşması (bax: 8.1)

3.1.2 Müşahidə Zamanı İcmalarda İİQ üzrə Aşkar Edilən Müşahidələr, Uyğunsuzluqlar, Təklif və Təvsiyələr

3.1.2.1. Öhdəlik

İİQ- Fəaliyyət 1: Təqdimat görüşü

Təqdimat görüşünün məqsədi layihəni həyata keçirən təşkilatlar, proqramın məqsəd və vəzifələri haqqında icmanı məlumatlandırmaqdır.

Müşahidə

İİQ sənədində layihəni həyata keçirən təşkilatın missiyası və regionda/ölkədə həyata keçirdiyi fəaliyyətləri də daxil olmaqla, ümumiyyətlə təşkilat haqqında məlumat verilməsi, həyata keçirilən layihənin mahiyyəti və əhəmiyyətinin izah olunması nəzərdə tutulsa da, bu iş yalnız təqdimat görüşündə icma sakinlərinə çatdırılıb. Layihə müddətində bu haqda heç bir məlumat verilməyib.

Təşkilat və həyata keçirilən layihə haqqında informasiya azlığı hətta gətirib o yerə çıxarmışdır ki, Yevlaxın Cırdaxan icmasında əhali ilə söhbət zamanı mikro-layihənin bələdiyyə tərəfindən həyata keçirilməsi kimi yanlış bir fikirlərlə rastlaşdıq. Məşədi Hüseynli, Qılıncbəyli icmalarında bir çox icma sakinləri (bax: əlavə 4, şəkil 1,5) layihəni həyata keçirən təşkilat haqqında məlumatları olmadıqlarını bildirdilər .

Təhlil

İİQ-1, Fəaliyyət 1, Mərhələ 1-də nəzərdə tutulan fəaliyyətlər ilkin mərhələdə yerinə yetirilsə də, sonrakı proseslərdə bu halı təsdiqləyən heç bir sənəd təqdim olunmayıb.

Təklif və təvsiyələr

Belə layihələrin həyata keçirilməsi zamanı yerli icmaların xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla məlumatlandırıcı tədbirlər elə həyata keçirilməlidir ki, hər bir icma üzvündə prosesə, onun mahiyyətinə və faydasına dair dürüst məlumat olsun.

- İcma üzvlərini məlumatlandırmaq üçün əyani vəsaitlərin hazırlanması, qeyri-formal görüşlərin (məsələn çay süfrəsi arxasında) keçirilməsi və bu zaman görülməli işlərin mahiyyətinin izah olunması məqsədəuyğun olardı;
- Yuxarıda göstərilən işləri həyata keçirəcək heyət əvvəlcədən təlimlərə cəlb edilməlidir.

3.1.2.2. Öhdəlik:

Fəaliyyət 1, mərhələ 4: İcma iştirakının əhəmiyyətinin vurğulanması və yığıncaq qaydalarının təqdim edilməsi.

Bənd 3*: İştirakçılardan birinə xahiş edin ki, İİQ prosesinin müxtəlif mərhələlərində iştirakçıların siyahısı formasını tamamlamağı öz boynuna götürsün.

Qeyd: Yəni İİQ prosesi zamanı sənədləşmə, o cümlədən iştirakçıların qeydiyyatını aparan məsul şəxsin müəyyənləşdirilməsi (Audit qrupunun şərh)

İİQ təlimatı, Proqramın xülasəsi, təlim bölməsi- icma bacarıqlarının artırılması.

Müşahidə

- İcmalarda (Məşədi Hüseynli, Qılıncbəyli və Cırdaxan) olarkən sənədləşmə işinin çox zəif aparıldığına şahidi olduq. Hər 3 icmada təlimlərin həyata keçirilməsi zamanı bəzi yerlərdə iştirak edən əhəlinin sayı və faizi göstərilməyib.
- Hər üç icmada mikro-layihə bitdikdən sonra icma fəaliyyətini əks etdirən sənədlər yoxdur.
- Cırdaxan icmasında Yol layihəsinin Artezian layihəsi ilə əvəzlənməsi barədə heç bir sənəd yoxdur.

Təhlil

Sənədləşmə işləri hər üç icmada zəif aparılıb və bu istiqamətdə ciddi tədbirlər həyata keçirilməyib.

Təklif və tövsiyələr

İcmalarda sənədləşmə işinin aparılmasına nəzarət gücləndirilməli və icmada fəaliyyət göstərən FPK-ların bacarıqlarının yaxşılaşdırılması istiqamətində xüsusi təlimlər tətbiq olunmalıdır.

3.1.2.3. Öhdəlik

İİQ – üzrə təlimat. Fəaliyyət 1-2-3-4-5-6-7-8 – də icra təlimatı bölməsi.

Müşahidə

İİQ- sənədində 8 fəaliyyətin həyata keçirilməsi üçün nəzərdə tutulmuş icra təlimatı müddəti özünü doğrultmayıb. 3 gün ərzində 8 fəaliyyətin icrası prosesinin keyfiyyətinə öz mənfi təsirini göstərmişdi. İcma sakinlərinin çoxu vaxt baxımından bu proseslərdə axıra qədər iştirak edə bilməmişlər. Eyni zamanda, hətta bu çərçivədə nəzərdə tutulan qaydalar da müyyən hallarda tam və keyfiyyətlə başa çatdırılmamışdır.

Təhlil

Hər bir icmada (Məşədi Hüseynli, Qılıncbəyli, Cırdaxan) 8 fəaliyyətin icrasına ayrılan müddət onu göstərir ki, 3 gün ərzində bu fəaliyyətləri həyata keçirmək mümkün deyil. Çünki, İİQ kitabında fəaliyyət 1-də; 30dəq – 1 saat, fəaliyyət- 2 də; 2- 2.5 saat, fəaliyyət -3 də; 1-1.5 saat, fəaliyyət- 4 də; 2-2.5 saat, fəaliyyət- 5 də; 4 saat, fəaliyyət- 6 da; 1-1.5 saat, fəaliyyət -7 də; 3-4 saat, fəaliyyət- 8 də; 3-4 saat, Əgər bütün fəaliyyətləri toplasaq, cəmi 21 saat edər və üzərinə fasilə vaxtlarını əlavə etsək (hər gün üçün 2 saat x 3= 6+ 21= 27 saat) edər 27 saat, bunu da 3 gün arasında bölsək, hər gün üçün 9 saat təlim düşər, bu da onu göstərir ki, icra vaxtı özünü doğrultmayıb.

İİQ- sənədində 8 fəaliyyətin həyata keçirilməsi üçün nəzərdə tutulmuş icra təlimatı müddəti özünü doğrultmayıb və öhdəliklə uyğunsuzluq təşkil edir.

Təklif və tövsiyələr

Nəzərdə tutulmuş icra təlimatı müddəti 5 gün ərzində həyata keçirilməklə hər gün 4 saat olmalıdır. Belə ki, mərhələlər arasında icma sakinlərinin düşünməsi üçün vaxt ayrılması çox böyük rol oynayır.

3.1.2.4. Öhdəlik

Fəaliyyət 2: İcma xəritələşməsi (Öhdəliyin geniş şərhə 3.1.1 bölməsində verilib).

Müşahidə

Bu proses özünəməxsus spesifik hal oduğu üçün qrup bu prosesi təqdim olunan video kasetlərdə, foto şəkillərdə və flipçatlarda olan şəkillərdə izləyə bilmişdir. Məşədi Hüseynli və Qılıncbəyli icmasında bu proses yerinə yetrildiği müşahidə edildi. Ancaq Cırdaxan icmasında bu halı qrup izləyə bilməmişdir.

Təhlil

Öhdəlik hər üç icmada yerinə yetirilmişdir.

3.1.2.5. Öhdəlik

Fəaliyyət 3: Venn/kənd institusional diaqramı

Venn/ kənd təşkilatı diaqramı icmada və onun ətrafında hal-hazırda və keçmişdə işləmiş bütün əsas təşkilatları və iqtisadi təsirləri qeyd etməyin sadə bir üsuludur. Bu alət icma üzvlərinə onların icmadakı rolu və yerini aşkar edib müəyyənləşdirməyə kömək edir.

Müşahidə

Venn/kənd institusional diaqramı prosesindən doğan nəticələri qrup müşahidə edərək belə qənaətə qəlmişdir ki, mikro-layihələrin icrasında və FPK-da icra strukturları və bələdiyyə nümayəndələri çox aktiv iştirak etmiş və problemlərin həlli istiqamətində bütün gözlənilən köməklikləri etmişlər.

Təhlil

Fəaliyyət 3 də götürülən öhdəliklər hər 3 icmada yerinə yetirilmişdir.

3.1.2.6. Öhdəlik

Fəaliyyət 4: Balansın tapılması

Bu fəaliyyətin məqsədi müxtəlif növ iş və qərar qəbul etmədə kişilərin və qadınların rolları barədə fikirlərin mübadiləsi, qərar qəbul etmədə - xüsusən də inkişaf proqramlarında qadınların üzvləşdikləri manelərin müəyyən edilməsi və qərar qəbul etmə, həmçinin işin bölünməsində bərabər cender balansını yaratmaq strategiyası barədə fikirlərin toplanmasıdır.

Müşahidə

Balansın tapılması bölməsi Məşədi Hüseynli, Qılıncbəyli və Cırdaxan icmalarında gözlənilmişdir. Hər 3 icmada qadınların FPK üzvlüyündə təmsil olunma sayları gözlənilmişdir və həmçinin bütün fəaliyyətlərdə fəal iştirakı layihə müddətində təmin olunmuşdur.

Təhlil

Məşədi Hüseynli və Qılıncbəyli icmalarında Fəaliyyət 4 yerinə yetirilmişdir.

3.1.2.7. Öhdəlik:

Fəaliyyət 5: İcma başsındırma prosesi və problem analizi

Bu fəaliyyət mühüm icma problemlərini aşkarlamaq və siyahısını hazırlamaqdan ibarətdir.

Fəaliyyət 6: İcma problemlərinin vacibliyinə görə sıralanması

Bu fəaliyyət icmanın problemlərinin icrasının ardıcılığının müəyyənləşdirilməsindən ibarətdir.

Müşahidə

Məşədi Hüseynli və Qılıncbəyli icmalarında fəaliyyət 5 yerinə yetirilsə də Cırdaxan icmasında (bax: əlavə 4, şəkil 3,4) bu proses düzgün yerinə yetirilməmişdir. Belə ki, icma sakinləri artezian

layihəsini dəstəkləsə də və bu dəstək CPA sənədi üzərində öz əksini tapsa da sonradan “yol” Layihəsi həyata keçirilmişdir. Bu prosesi qrup Video kaset və CPA sənədlərinə baxış keçirərək belə qənaətə gəlmişdir.

Təhlil

Bu öhdəliklər (Fəaliyyət 5 və 6) 2 icmada yerinə yetirilmişdir, Cırdaxan icmasında bu prosesin həyata keçirilməsi zəif aparılmışdır.

3.1.2.8. Öhdəlik:

İİQ - Fəaliyyət 7: Plan komitəsinin (FPK) yaradılması

Müşahidə

Məşədi Hüseyinli və Qılıncbəyli icmalarında FPK-lar yaradılmış və bu qurumlar yerli sakinlər tərəfindən demokratik seçkilər keçirilərək seçilmişdir. Cırdaxan icmasında bu proses baş verməmişdir. BXX bu icmaya gəlməmişdən öncə Uşaqların Xilas təşkilatı bu qurumu yaratmış və bu qurum BXX-nın rəhbərliyi altında fəaliyyət göstərmişdir.

Təhlil

Məşədi Hüseyinli və Qılıncbəyli icmalarında bu proses yerinə yetirilmişdir.

3.1.2.9. Öhdəlik:

Fəaliyyət 8, İcma Fəaliyyət Planı

İcma FPK üzvlərini seçdikdən sonra, BXX və yeni FPK icmanın müəyyən etdiyi ehtiyaclara cavab olacaq strateji plan hazırlayır.

Müşahidə

Cırdaxan icmasının CPA sənədində artezian quyusunun prioritet problem kimi həyata keçirilməsi göstərilə də qrup yol layihəsinin həyata keçirilməsini və ünsiyyətdə olduqları icma sakinlərinin bu dəyişikliklərlə bağlı narazılıqlarını müşahidə etdi.

Layihənin dəyişdirilməsini əks etdirən sənəd bizə təqdim olunmadı (Şəkil 4-5).

Təhlil

Cırdaxan icmasının CPA sənədi, İİQ -8.5 sənədində artezian layihəsi öz əksini tapıb.

Uyğunsuzluq

Prioritetin dəyişdirilməsi prosesi sənədlərdə öz əksini tapmayıb. Cırdaxan icmasının CPA sənədində dəyişiklikləri əks etdirən sənəd yoxdur.

Təklif və tövsiyə

İcmalarda sənədləşmə işlərinin aparılmasına ciddi yanaşılmalı və təlimlər zamanı FPK üzvlərinə aşılanmalıdır ki, “İcma sakinlərinin maraqları” daim öndə durmalıdır.

3.1.2.10. Öhdəlik:

İİQ- 1.7 İcma İştirakı ilə Qiymətləndirmə, Plan / Gündəlik

İcma fəaliyyət Planı bölməsi

- İcmalarda layihələrin uzun müddətli dayanıqlığı anlayışını yaratmaq
- Birləşmiş icma əsaslı İnkişaf (BİƏİ) yönümlü uzunmüddətli planın yaradılmasına başlamaq

BTC tender elanı (icmalda davamlılıq) bölməsi, təqvim planı.

Müşahidə

Hər 3 icmada(Məşədi Hüseyinli, Qılıncbəyli, Cırdaxan) BXX –nın üzərinə götürdüyü ən başlıca öhdəliklərdən biri olan İcma İnkişafının davamlılığı prinsipi özünü doğrultmayıb. Belə ki, mikro-layihələrin başa çatması ilə icma fəaliyyətinin bitməsi müşahidə olundu. Hər 3 icmada onların

sonrakı fəaliyyətlərini özündə əks etdirən heç bir sənədə rast gəlinmədi. Onların müstəqil olaraq hər hansı bir problemin həlli ilə bağlı təşəbbüs göstərmələrinin şahidi olmadıq. Bu da onu göstərir ki, cavabdeh təşkilatlar tərəfindən həyata keçirilən İİQ prosesinə çox səthi yanaşılıb.

Uyğunsuzluq

Mikro-Layihə Həyata Keçirilmə Qaydaları, Bölmə 1, B bəndində göstərir ki, “ Mikro-layihə BXK –nin Birləşmiş İcma Əsaslı İnkişaf yanaşmasının bir hissəsidir” .

Uyğunsuzluq ondan ibarətdir ki, bütöv layihənin yalnız bir hissəsi olan mikro layihə müəyyən halda davamlı olmuşdur. Lakin proqram bitdikdə icma davamlılığı təmin olunmamışdır (sənədləşdirmə, fəndreyzinq, layihə yazma və s. bacarıqları).

Təklif və tövsiyələr

Mikro-layihələr icmaların inkişafına nail olunması üçün bir vasitədir. Ona görə də bütün prosesi mikro-layihələrin həyata keçirilməsi ilə bərabər icmaların formalaşması və davamlı inkişafına yönəldilməsi vacib amildir. İcmalarda daha çox menecment və fəndreyzinq mövzularına vaxt ayrılması və bu istiqamətdə (FPK) praktik işlər aparılması məqsədəuyğun olardı. İcma inkişafı davamlılığını təmin etmək üçün təkcə qərb metodundan deyil, həmçinin yerli ənənələrdən bəhrələnmək məqsədəuyğundur.

3.1.2.11 Öhdəlik:

İİQ- Giriş hissəsi, D- bölməsi, proqramın planlaşdırılması və həyata keçirilməsi
İcmanın iştirakı ilə monitorinq və qiymətləndirmə aparmaq

Müşahidə

Hər 3 icmada(Məşədi Hüseynli, Qılıncbəyli, Cırdaxan) FPK nümayəndələrinin çoxu icmanın iştirakı ilə monitorinq və qiymətləndirmə prosesindən xəbərsizdilər. Monitorinq və qiymətləndirmə mövzusunda onlara heç bir təlimat verilməyib, birbaşa və ya dolayısı yolla bu istiqamətdə təlimdə iştirak etməyiblər.

Təhlil

İİQ prosesinin giriş hissəsinin D bölməsində icmanın monitorinq və qiymətləndirmə aparması nəzərdə tutulmasına baxmayaraq bu hadisəni təsdiqləyən hər hansı bir sənəd yoxdur.

Təklif və tövsiyələr

İİQ prosesində ən əsas komponentlərdən biri icma iştirakı ilə monitorinq və qiymətləndirmə olmalı idi, ancaq bu proses layihə müddəti ərzində bir mexanizm kimi tətbiq edilməmişdir.

Layihənin menecmentinə ciddi yanaşılmalıdır.

3.1.2.12. Öhdəlik:

Milli QHT –nin Bacarıqlarının Artırılması Layihəsi

Proqramın Xülasəsi

İİQ sənədinə uyğun öhdəlik

Təlim

Proqram zamanı milli QHT-lər və icma tərəfdaşlarının özünə güvənliliyini artırmaq və gələcəkdə onların yerli təşəbbüslərə cəlb edilmələrinə dəstək vermək üçün müxtəlif fəaliyyətlər və iştirak etmə təlimləri vasitəsi ilə proses və layihə yönümlü bacarıqlarını yaxşılaşdırmaq üçün onlar BXK ilə birgə işləyəcəklər. Buraya strateji planlaşdırma, təklif yazma, büdcənin inkişafı və rəhbərlik, təşkilati inkişaf , münəqqışələrin həll edilməsi və həmçinin monitorinq və qiymətləndirmə üsulları daxil ediləcək. Layihənin hər bir komponentindən qabaq BXK QHT-lər üçün təlim keçəcək və QHT tərəfdaşları onların hər bir hədəf icmalarında təlimlərin aparılması üçün məsuliyyətli olacaqlar.

Müşahidə

İcmaların davamlılığı ilə bağlı MQHT -ləri BXK tərəfindən təlimlərə cəlb olunmasına baxmayaraq qrupun müşahidələri zamanı icmalarda bu təlimlərin tətbiqi ilə bağlı heç bir sənədə rast gəlinmədi. Bunun da nəticəsində, İcmada mikro-layihə bitdikdən sonra icma davamlılığı prinsiplərinə əməl olunmaması və nəticədə mikro-layihələrin başa çatması ilə icma (FPK) fəaliyyətinin bitməsi baş vermişdir.

Uyğunsuzluqlar

13.oktyabr 2005-ci ilə BXK Kürdəmir ofisində yerli QHT-lərə davamlılıqla bağlı keçirilən treninqlərin icmalarda tətbiqini təsdiq edən sənəd yoxdur.

Təklif və tövsiyələr

Layihənin menecmentinin gücləndirilməsi, layihənin icrasına nəzarət mexanizminin yeniləşdirilməsi və təlimlərin icrasının mütəmadi monitorinqinin aparılması tövsiyyə olunur.

3.1.3 Qənaətlər

- Yerli QHT-lər ilk dəfə olaraq İİQ (İcma İştirakı ilə Qiymətləndirmə) sənədinin icrasına birbaşa cəlb olunmuş və bu sahədə bilik və bacarıqlara yiyələnmişlər.
- İİQ prosesi ümumiyyətlə yaxşı yerinə yetirilib. Ancaq sənədləşmə və qeydiyyat proseduru zəif aparılıb. Eyni zamanda icma nümayəndələri İİQ iştirakçılarının missiyaları və rolları haqda kifayət qədər məlumatlandırılmayıb. İİQ prosesində nəzərdə tutulmuş təlimlər qısa müddətdə keçirilmiş, bunun da nəticəsində icma üzvləri bu proseslərdə tam iştirak edə bilməmiş və ya bu prosesləri qavrama imkanları az olmuşdur. Nəticədə icmalarda davamlılıqla bağlı bacarıqlar aşağı səviyyədə olmuşdur.

3.2 İcmalarda Mikro-Layihənin Həyata Keçirilməsini Tənzimləyən Prosedur və Təlimatlərdə Nəzərdə Tutulan Fəaliyyət

BXK icmalarda mikro-layihələrin həyata keçirilməsi ilə bağlı “Mikro-layihə Həyata Keçirilməsi Qaydaları” (BXK-nın ofisində bu sənədlə tanış olmaq olar) tərtib etmişdir. BXK-nın Azərbaycanda həyata keçirdiyi İcma Əsaslı Proqramlara əsaslanaraq bu sənəd BXK işçi heyətinə hal-hazırda və gələcəkdə mikro-layihə icrası prosesinə yardımçı olması üçün hazırlanmışdır. Bu sənədin məqsədi mikro-layihələrin uğurla icrası və buna aid müqavilə və ödənişlər üçün hərtərəfli sənədlər paketini təklif etməkdir. Yerli QHT-lərin və ya İcma əsaslı qurumların mikro-layihələrin effektiv, şəffaf və aydın sənədləşmiş formada həyata keçirmələri üçün vacib sənəddir.

İSP-yə uyğun olaraq icmalarda, mikro-layihələrin həyata keçirilməsi mərhələlərini özündə əks etdirən bu sənəddə aşağıdakı fəaliyyətlər və bölmələr nəzərdə tutulmuşdur:

3.2.1 Mikro-Layihə Həyata Keçirilmə Qaydaları üzrə Nəzərdə Tutulan Fəaliyyət

Fəaliyyət 1. Mikro-layihə üçün Təqdimat

Birinci fəaliyyətdə BXK-nın Birləşmiş İcma əsaslı İnkişaf yanaşması çərçivəsində mikro-layihənin icmanın inkişafında oynadığı əsaslı rol və layihənin reallaşmasına cəlb edilən insanlar müəyyən edilir.

Onları İcmanın İştirakı ilə Qiymətləndirmə (İİQ) prosesində iştirak etməyə, icma problemlərini və ehtiyaclarını müəyyən etməyə, vacib ehtiyacları sıralamağa, Fəaliyyət Plan Komitəsinin (FPK) yaradılmasına və icmanın fəaliyyət planının hazırlanmasına cəlb edir.

Mikro-layihə icma üzvlərinə təklif yazmağı, vəsaitlərin idarə edilməsi və layihə həyata keçirilməsində öz bacarıqlarını təqdim etməyə imkan verir.

Mikro-layihələrin icrası zamanı istifadə olunan sənədlərin, Mikro-layihə Formaları Cədvəlinin təqdim edilməsi nəzərdə tutulur.

Sənədin təqdimat bölməsi iki əsas hissəyə bölünmüşdür:

- Mikro-layihənin müəyyən edilməsi;
- BXX-nın mikro-layihələri dəstəkləmə səbəbləri.

Fəaliyyət 2. Mikro-layihə Təklifi

Fəaliyyət 2-də Mikro-layihə Təklifinin hazırlanması, planlaşdırma prosesinin necə tərtib edilməsi təsvir edilir. Mikro-layihənin müəyyənləşdirilməsi və təklifin tərtib edilməsi qaydaları təqdim edilir (bax: A1.1).

Bu fəaliyyət iki əsas mərhələdən ibarətdir:

- Mikro-layihənin seçilməsi və planlaşdırılması;
- Təklif yazma.

Fəaliyyət 3. Smeta və Layihə Büdcə Xülasəsi

Fəaliyyət 3-də Mikro-layihənin həyata keçirilməsinin mərhələlər üzrə tədbirlərinin təfəsilatı verilir.

Materiallar və avadanlıqların müəyyən edilməsi, əmək smetasının hazırlanması, icmanın 25%-lik töhfəsi və ümumi büdcənin (bax: A1.1) formalaşdırılmasında görüləcək tədbirlərin həyata keçirilməsi təqdim edilir. Büdcə FPK tərəfindən hazırlanır, ehtiyatların səmərəli istifadəsi üçün və layihə dizaynını yaxşı tərtib etmək məqsədi ilə BXX tərəfindən yoxlanılır və baxılır.

Mikro-layihə büdcəsi (bax: A1.1) və Real Xərclərlə Müqayisədə Büdcə Üzrə Hesabat (bax: PS 0.5a) FPK və BXX tərəfindən həyata keçirilmə gedişini yoxlamağa yardım etmək, potensial maliyyə çətinliklərinin qarşısını almağa yardım etmək üçün vasitədir.

Fəaliyyət aşağıdakı mərhələlər üzrə təqdim edilmişdir:

- Mikro-layihə qoyuluşlarının növlərə bölünməsi;
- Material və avadanlığın smetası (bax: A1.1);
- Əmək smetası (bax PS 01, PS 01a);
- İnzibati xərclər (bax: A1.1);
- İcma töhfəsi (bax:A1.1);
- Büdcə xülasəsi (baxA1.1).

Fəaliyyət 4. Mikro-layihənin Təqdim Edilməsi

Fəaliyyət 4-də hazırlanmış və FPK-nın üzvləri tərəfindən imzalanmış mikro-layihə təklifinin sahə nümayəndəsi vasitəsi ilə BXX-ya təqdim edilməsindən bəhs edilir. BXX nümayəndəsi təklifə dair bütün sənədlərin tam toplusunu Qiymətləndirmə Komissiyasına təqdim edir. Aşağıdakı sənədlər layihə təklifinə əlavə edilir:

- Mikro-layihə büdcəsi (bax: A1.1);
- Yerləşmə xəritəsi (bax: A1.2-nümunə);
- Texniki rəsm (bax: A1.3);
- Mikro-layihənin Vaxt Cədvəli (bax: A1.4);
- İİQ Problemlərin Vacibliyinə görə Sıralanması Cədvəli (bax: A1.5-nümunə);
- Dəstək Məktubu (bax: A1.6-nümunə).

Fəaliyyət 5. Mikro-layihə Təklifinin Yoxlanma Prosesi

Bu fəaliyyətdə təklifin yoxlanması prosesi və BXX tərəfindən baxış zamanı təklif necə tərtib olunduğunu yoxlamaq proseduru təsvir edilir. BXX öz donorları qarşısında məsuliyyət

daşdığından, vəsaitin səmərəli sərf olunması baxımından mikro-layihə təkliflərini ciddi baxışdan keçirir.

Qiymətləndirmə Komissiyası mikro-layihə təklifini tam və vaxtında qiymətləndirilməsini təmin etmək üçün təklifin baxışdan keçirilməsi prosesinin aparılmasına cavabdehdir.

Layihə büdcəsi (bax:2.1) reallığa uyğundursa, layihənin yoxlanılması aşağıdakı mərhələlər üzrə nəzərdə tutulur:

- Qiymətləndirmə Komissiyasının Təklifin Təqdim Edilməsinə Dair Məlumatı;
- Təklifin İlk yoxlanılması;
- Təklif Sənədlərinin Tərcüməsi;
- Xüsusi Sahə Yoxlanılması (Gender və Ətraf mühit nəzərə alınmaqla), (bax: A1.1-in 6-cı hissəsi, A2.5);
- Mühəndis Heyəti Tərəfindən Yoxlanış (A2.2, A2.3, A2.4);
- Son yoxlanış və Qiymətləndirmə Komissiyası və Layihə Meneceri tərəfindən Təsdiq;
- Tender prosesi (bax: Fəaliyyət 7, Mikro-layihənin Həyata Keçirilməsi – Müqavilə Bağlanma Mərhələləri);
- Müqavilənin Hazırlanması (bax: Fəaliyyət 6, Mikro-layihə Müqaviləsi – nümunə);
- Təklif, Tender Sənədləri və Müqavilənin Son Təsdiq və İmzalanması üçün Baş Ofisə göndərilməsi.

Fəaliyyət 6. Mikro-layihə Müqaviləsi

Fəaliyyətin bu hissəsində layihə təklifi təsdiq edildikdən sonra icmanın öz tövhəsinə dair öhdəlikləri və digər sənədlərin hazırlanması üçün əlavə bir neçə gün vaxt sərf edilməsi qeyd edilir. Ümumilikdə bütün layihə bir neçə mərhələyə bölünmüşdür: hazırlıq və ilk ödəniş; icra monitorinqi, ikinci və üçüncü ödəniş, başa çatdırılma, yekun ödəniş və qiymətləndirilmə.

Müqavilə (bax: Mikro-layihə Müqaviləsi – nümunə) altı hissədən ibarətdir:

- Maliyyə və Material Tövhəsi;
- Layihənin Bağlanması və Müddəti;
- Təchizat İşlərində Yardım;
- Maliyyə Öhdəlikləri;
- Mübahisələrin Həlli;
- İcraçı Partnyorların Ümumi Öhdəlikləri.

Fəaliyyət 7. Mikro-layihənin Həyata Keçirilməsi – Müqavilə Bağlama Mərhələsi

Fəaliyyət 7-də müqavilə bağlama qaydaları təsvir edilir və bu qaydalar vasitəsi ilə FPK və İcmalara, onların tərəflərinə ən uyğun gələn podratçının seçilməsinə kömək göstərmək üçün ilkin təlimatların verilməsi nəzərdə tutulur. Həmçinin, müqavilə bağlama və ya nəzarətçi qarşısında olan öhdəliklər haqqında da məlumatlar verilir.

Bu bölmədə FPK-ya, onun fəaliyyətlərinə tələb olunan bütün texniki dəstəyin verilməsi öhdəliyi öz əksini tapmışdır. Burada aşağıdakı mərhələlər nəzərdə tutulur:

- Müqavilə Bağlama Qaydaları – Texniki Şərtlərə görə Qiymətləndirmə;
- FPK ilə Qeydiyyat alınma üçün Podratçıların Açıq Dəvət Olunması (bax: CS-13, CS-14);
- FPK-da Podratçıların Qeydiyyat Vərəqəsinin Hazırlanması və Saxlanması.

Müqavilə Bağlama Qaydaları – Podratçıların Seçilməsi və Tender təkliflərinin yığılması aşağıdakı mərhələlər üzrə nəzərdə tutulmuşdur:

- Tender Qiymətləndirmə Komissiyasının Yaradılması (bax:CS-01);

- Podratçının Uyğunluğu və Tender Elanı (bax: CS-02, CS-04, CS-05, CS-06, CS-07);
- Tenderin təqdim edilməsi (bax: CS-03);
- Tenderin Açılışı Qaydası (bax: CS-08);
- Qiymət Təklifinin Təhlili və Podratçı Tövsiyyəsi (bax: CS-09, CS-10);
- Tender Sənədləri Arxivi;
- Podratçının Tenderin Nəticələri Haqqında Məlumatlandırılması (bax: CS-11, CS-12).

Fəaliyyət 8. Mikro-layihə Həyata Keçirilməsi – Ödəniş Mərhələləri

Fəaliyyətin bu hissəsində B XK-nın layihənin həyata keçirilməsini izləmək, işin keyfiyyətini təmin etmək, layihə rəhbərlərinə, ödənişlərin mərhələlər üzrə ödənilməsi vaxtının və ödəniş sifarişləri formalarının təqdim etmək kimi öhdəliklər müəyyənləşdirilir.

Layihə FPK və yarım qrup tərəfindən idarə edilir.

Monitoring və keyfiyyət nəzarəti layihənin icra müddəti ərzində mühəndis və icma səfərbərcisi tərəfindən aparılır.

Hər bir ödənişin verilməsindən əvvəl növbəti monitoring fəaliyyətləri və sənədləşdirilmələri (bax: PS-01÷PS-06) həyata keçirilir:

- Birinci Ödəniş;
- İkinci Ödəniş;
- Üçüncü Ödəniş;
- Yekun Ödəniş.

Yekun ödənişdən əvvəl B XK nümayəndələri bütün xərcləri təftiş etməli, Mikro-layihənin başa çatmasını təsdiqləməlidir (bax: PS-07, PS-08).

Fəaliyyət 9. Mikro-layihənin Başa Çatdırılması və Qiymətləndirilməsi

Bu bölmədə əvvəlcədən müəyyənləşdirilmiş cədvələ əsasən, yekun ödəniş edildikdən sonra iki həftə və ya bir ay ərzində B XK tərəfindən Mikro-layihənin icrası və davamlılığına və həmçinin layihədən faydalananlara olan təsirinə dair qiymətləndirilmə hesabatı hazırlanır.

Qeyd edildiyi kimi, qiymətləndirilmə ilə bağlı seminarların təşkil edilməsi və bunun öz əksini Yekun Qiymətləndirmə Hesabatında tapacağı bildirilir.

3.2.2 Müşahidə Zamanı Mikro-Layihələrin Reallaşmasında Həyata Keçirilən Müşahidələr, Uyğunsuzluqlar, Təklif və Tövsiyələr

3.2.2.1. Öhdəlik

Fəaliyyət 4. Mikro-layihənin təqdim edilməsi

Hazırlanmış və FPK-nın üzvləri tərəfindən imzalanmış mikro-layihə təklifi sahə nümayəndəsi vasitəsi ilə B XK-ya təqdim edilir. B XK nümayəndəsi təklifə dair bütün sənədlərin tam toplusunu Qiymətləndirmə Komissiyasına təqdim edir.

Müşahidə

Hər üç layihənin büdcələri real iş görə hesablanmış və audit zamanı maliyyə pozuntularının olmaması müşahidə edilmişdir. Layihənin büdcələri (bax: A1.1) qənaətbəxş tərtib edilmiş, real xərclərlə müqayisədə büdcə üzrə hesabat (bax: PS 0.5a) layihənin həyata keçirilmə gedişini yoxlamağa imkan vermiş və düzgün tərtib edilmişdir.

Audit qrupuna təqdim edilən sənədlərin auditi zamanı, material və avadanlıqların smetası (bax: A 1.1), Əmək smetası (bax: PS 01 və PS 01a), inzibati xərclər, icma lövhəsi və Bütçə xülasəsi (bax :A1.1) müvafiq formatlara uyğun tərtib edilmişdir.

Layihə əlavə sənədlərlə bir yerdə BXX-nın Qiymətləndirmə Komissiyasına təqdim edilmişdir. Audit zamanı aşkar edilmişdir ki, yerləşmə xəritəsi (bax: A1.2) və texniki rəsm (bax :A1.3) tərtib edilməsi eskiz standartlarına cavab vermir.

Təhlil

- Hər üç layihələrin bütçələri real iş görə hesablanmış və audit zamanı maliyyə pozuntularının olmaması müşahidə edilmişdir.
- A1.3 forması fəaliyyət 4-də cədvəl birinci halda Texniki rəsm, ikinci halda sənədlər və əlavə materiallara aid hissədə isə Mikro-layihələrin texniki çertyoju kimi fərqli adla verilmişdir

Uyğunsuzluq

Hər üç layihədə Yerləşmə xəritəsi (bax: A1.2), texniki rəsm (bax: A1.3) və mikro-layihənin texniki çertyoju (bax: A2.2) normativ texniki standartlara cavab vermir.

Təklif və tövsiyələr

Gələcək mikro-layihələrin eskiz hissəsi normativ texniki standartlara uyğun tərtib olunmalıdır.

3.2.2.2. Öhdəlik

Fəaliyyət 8. Mikro-layihə Həyata Keçirilməsi – Ödəniş Mərhələləri.

Layihə FPK və mikro-layihənin aid olduğu sektordan asılı olaraq həmin sahənin mütəxəssislərindən ibarət yarım qrup tərəfindən idarə edilir.

Müşahidə

Layihələr FPK və müvafiq yarım qrup tərəfindən idarə edilməli olduğu halda, icmalarda belə yarım qrupların olması haqqında heç bir dəlil təqdim edilmədi.

Üyğunsuzluq

Hər üç icmada layihənin seçim sektoruna müvafiq olaraq yarım qruplar (bax:Fəaliyyət 8) yaradılmamışdır.

Təklif və tövsiyələr

BXX təşkilatının icma ilə əlaqələr mexanizminin yeniləşdirilməsi və mikro-layihələrin yerinə yetirilməsinə nəzarət mexanizminin təkmilləşdirilməsi vacibdir.

3.2.2.3. Öhdəlik

“Bilik” Maarifçilik Cəmiyyətinin Gəncə Regional Təşkilatı tərəfindən həyata keçirilən “Artezian su quyusunun qazılması” layihəsinə görə icma üzvlərin su ilə təmin edilməlidir. Məşədi Hüseynli icmasında isə “Məktəbin sinif otağının, dam örtüyünün təmiri və sanitariya qovşağının tikilməsi” layihəsi seçilmişdir.

Müşahidə

Məşədi Hüseynli və Qılıncbəyli icmalarında layihələrin seçilməsi və planlaşdırılması prosedurası düzgün tərtib edilmişdir.

Məşədi Hüseynli icmasında “Məktəbin sinif otağının, dam örtüyünün təmiri və sanitariya qovşağının tikilməsi” layihəsi (bax: Əlavə 4, şəkil 6) təklifinin tərtib edilməsi, məqsədlər və vəzifələr icmanın mənafeyinə cavab verir.

Layihənin məqsədi icmada məktəblilər üçün təhsil şəraitinin və keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması olmuşdur.

Qılınçbəyli icmasında “Artezan su quyusunun qazılması” layihəsinin (bax: Əlavə 4, şəkil 2) tərtibi proseduralara uyğun hazırlanmasına baxmayaraq artezian su quyusunun tikintisi üçün seçilən yer uğurlu olmamışdır. Belə ki, layihənin məqsədi icmanın su ilə təminatının yaxşılaşdırılması olunmuşdur. Lakin, quyu elə yerdə qazılmışdır ki, icma üzvlərinin hamısı bəhrələnmə bilmir.

Hər iki layihə “Bilik” Maarifçilik Cəmiyyətinin Gəncə Regional Təşkilatı tərəfindən həyata keçirilmişdir.

Təhlil

- Məşədi Hüseyinli və Qılınçbəyli icmalarında layihələrin seçilməsi və planlaşdırılması prosedurası düzgün tərtib edilmişdir.
- Qılınçbəyli icmasında mikro-layihənin əsas məqsədi hər bir icma üzvünün layihədən yararlanması olduğu halda, bütün icma üzvləri layihədən bəhrələnmə bilməmişlər.

Təklif və tövsiyələr

İcmalarda yeni mikro-layihələr həyata keçirilməlidir. İcma layihələrinin prioritetləşdirilməsi və ya müəyyənləşməsi üsulunun təkmilləşmədirilməsi və icma üzvlərinin əksəriyyətinin bəhrələndiyi layihələrə üstünlük verilməsi düzgün olardı. BXX daha çox davamlı layihələri dəstəkləməlidir.

3.2.2.4. Öhdəlik

Fəaliyyət 8. Mikro-layihə Həyata Keçirilməsi – Ödəniş Mərhələləri. “Yolun Təmiri” layihəsi. BXX layihənin həyata keçirilməsini izləmək, işin keyfiyyətini təmin etmək öhdəliyini öz üzərinə götürür. Azərbaycan Maarifçi Gənclər Təşkilatı “Yolun Təmiri” layihəsini həyata keçirir.

Müşahidə

Cırdaxan icmasında “Yolun Təmiri” layihəsinin (bax: Əlavə 4, şəkil 4) icrası mövcud yol tikintisi standartlarına cavab vermir. Yolun təmiri keyfiyyətsiz aparılmış, yumşaq torpaq üzərinə çınqıl daşları tökülmüşdür.

Hal hazırda yağış və qarın təsirindən çınqıl daşları torpağa qarışmış, yolun bir hissəsi bərbad hala düşmüşdür.

Layihə sənədlərinə görə yolun eni 4 metr nəzərdə tutulduğu halda, əslində bəzi yerlərdə onun eni 3 və 3,5 metr təşkil edir.

Uyğunsuzluq

Yolun təmiri zamanı layihənin texniki eskizinə (bax: “Yolun təmiri” layihəsi, A1.3, A2.2) əməl edilməmiş, tikinti normaları pozulmuşdur.

Təklif və tövsiyələr

Mikro-layihələrin yerinə yetirilməsinin keyfiyyət standartlarına uyğunluğunu təsdiq edən keyfiyyət sertifikatının verilməsi praktikasının tətbiqi məqsədəuyğun olardı.

Mikro-layihələrin hazırlanması, qiymətləndirilməsi, təsdiq edilməsi və həyata keçirilməsi sadələşdirilməli və bu proses sürətlə həyata keçirilməlidir.

3.2.3. Qənaətlər

- Layihələr Mikro-layihələrin həyata keçirilmə qaydalarına uyğun icra edilmişdir, lakin layihələrin istisamarından icma üzvlərinin hamısı bəhrələnmə bilməyib.
- Layihənin həyata keçirilməsi ərzində BXX işin keyfiyyətini təmin etmək məqsədi ilə nəzarəti həyata keçirmiş, ödənişlər vaxtında yerinə yetirilmişdir.

- Mikro-layihələrin həyata keçirilməsi icmaların inkişafında müsbət təsirlərə malik olmuş, ictimaiyyətin inkişafı və sosial problemlərin həllində əhəmiyyətli rol oynamışdır

IV. TƏŞƏKKÜRLƏR

Sosial və İcmalarla bağlı audit qrupu audit zamanı qrupa yaxından köməklik göstərmiş aşağıdakı qurumlara və şəxslərə öz minnətdarlığını bildirir:

1. ACİ-YF-nın icraçı direktoru cənab Fərda Əsədova;
2. BP Azərbaycan şirkətinə və şəxsən Mətin Axundluya;
3. BTC-nın Sosial icra və ictimaiyyətlə əlaqə üzrə meneceri cənab Dən Blisə;
4. BXK təşkilatına və cənab Amir Amanoviçə;
5. Neft Gəlirləri və İctimai Vəsaitin Şəffaflıq Proqramının direktoru Qalib Əfəndiyevə;
6. BTC/CQBK audit layihəsinin ACİ-YF tərəfindən əlaqələndiricisi xanım Esmira Əsədullayevaya;
7. Audit üzrə beynəlxalq hamı cənab Klayv Morqana;
8. Məsləhət və Hami Şurasının üzvü Sahib Məmmədova;
9. QHT Audit layihəsinə yardım üzrə məsul şəxs xanım Elmira Qasimovaya;
10. BP Azərbaycan Biznes mərkəzinin heyətinə.
11. BP şirkətinin Xarici Əlaqələrin yaradılması strategiyası üzrə koordinatoru cənab Endryu Bukmana

Əlavə 1

Audit qrupunun üzvləri və təmsil etdikləri təşkilat barədə məlumat

<p>Elmi-Texniki Tərəqqi və Təhsil Mərkəzi 2001-ci il sentyabr ayından fəaliyyət göstərir. Mərkəzin fəaliyyət istiqamətlərindən biri bölgələrdə aqrar, sənaye, kiçik biznes, təhsil və digər sahələri əhatə edən yerli sosial və iqtisadi inkişaf proqramlarının reallaşmasında icma qruplarına hüquqi, metodik və elmi-praktik yardım göstərməkdən ibarətdir. Mərkəzin fəaliyyətinə sənayedə, elm və tədqiqat müəssisələrində, icma qurumlarında çalışan mütəxəssislər və alimlər könüllülük əsasında cəlb edilmişlər. Mərkəzə rəhbərliyi Əli Ehtiram həyata keçirir. Əli Ehtiram Bakı Texniki Universitetini, Moskvada aspiranturanı bitirmişdir. Elmi məqalələr müəllifidir.</p>	 <p>Ehtiram Soltanoğlu Əlaqələndirici</p>
<p>Sosial İqtisadi Araşdırmalar İctimai Birliyi 2001-ci ilin may ayında təşkil edilmiş və 2003-cü ilin sentyabr ayında Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi Kollegiyasının qərarı ilə qeydiyyatdan alınmış və hüquqi şəxs statusuna malik olmuşdur. Təşkilat Ekoforum koalisiyasının, EİTİ-nin, Avropa Dağ Forumunun, Uşaqların Hüquqları üzrə Azərbaycan QHT Alyansının üzvüdür. 2003-2005-ci illərdə yeddi layihə həyata keçirilmişdir. Təşkilatın əməkdaşları araşdırmalar və tədqiqatlar, sahibkarlıq və kiçik biznesin inkişafı, maliyyə və insan resurslarının idarə olunması, layihələrin yazılması, şəffaflıq, donorlarla əlaqələrin yaradılması, hesabatların hazırlanması və s. treyninqlərdə iştirak etmişlər. Azad Əliyev Təşkilatın İdarə Heyətinin sədri və təşkilatçısıdır.</p>	 <p>Azad Əliyev</p>

<p><u>Mərhəmət Fondu</u> 2001-ci ilin mart ayında təsis olunub. Fondun məqsədi sosial problemlərin həllinə kömək etmək, o cümlədən evsiz-eşiksiz qalmış, çox ağır sosial durumda olan qaçqınların maddi və hüquqi müdafiəsinin təşkili istiqamətində işlər görmək, sahibsiz küçə uşaqlarının himayəsini təşkil etmək, aztəminatlı mədəniyyət xadimlərinin himayəsini təşkil etməkdən ibarətdir.</p> <p>Gülayə Quliyeva Mərhəmət Fondunun təsisçilərindən biri olmaqla bərabər, eyni zamanda fondun sədr müavini.</p>	 <p>Gulayə Quliyeva</p>
<p><u>Azərbaycan Diabet Liqası İctimai birliyi</u> 1990- cı ildə yaranmış və Ədliyyə nazirliyindən 2000 ci ildə qeydiyyatdan keçmişdir. Əsas məqsədi şəkərli diabetdən əziyyət çəkən insanlara hüquqi və sosial iqtisadi yardımların göstərilməsidir.</p> <p>ADL- Mingəçevir regional şöbəsi 2001- ci ildə yaradılmış, Gəncə, Goranboy, Bərdə, Ağdaş, Ucar, Qəbələ, Yevlax və Mingəçevir şəhər və rayonlarında öz fəaliyyətini qurmuşdur. Hal hazırda Azərbaycan Diabet Liqasının 10000 yaxın üzvü var. Azərbaycanda şəkərli diabetdən əziyyət çəkən insanların sayı rəsmi 86000, qeyri rəsmi 300000 nəfərdir. ADL, şəkərli diabetdən əziyyət çəkən insanların problemlərini həll etmək üçün 20 layihə həyata keçirib və hal hazırda “Qaynar Xət” layihəsi öz fəaliyyətini uğurla davam etdirir.</p> <p>Eminli Təmkin Azərbaycan Diabet Liqasının Mingəçevir regional şöbəsinin sədridir.</p>	 <p>Təmkin Eminli</p>
<p>Rəşad Həsənov - Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin ikinci kurs tələbəsi.</p>	 <p>Rəşad Həsənov</p>

9.	BXX-nın əməkdaşları ilə görüş																		
10.	Məlumatların Toplanması və analizi. İlk nəticələrin tədqiqi.																		
11.	Audit hesabatının hazırlanması																		
12.	ACI-YF hesabatı nəzərdən keçirir və rəyini bildirir																		
13.	ACI-YF hesabatı tərcümə edir																		
14.	Hesabatın BP/CQBK-ya təqdim edilməsi																		
15.	Yekun hesabatın BP/CQBK-ya təqdim edilməsi																		
16.	Hesabatın BP/CQBK tərəfindən öyrənilməsi																		
17.	Yekun hesabatın iştirakçılarla razılaşdırma görüşü																		
18.	Yekun hesabatın imzalanması																		
19.	Hesabatın ictimaiyyətə çatdırılması																		

Qeydlər:

1. ACİ-YF ilə komanda arasında bağlanmış müqavilə qrup üzvlərinin məvaciblərinin və fəaliyyətlə bağlı digər xərclərinin həcmi, ödəmə qaydalarını, mübahisəli halların Azərbaycan qanunlarına müvafiq qaydada həllini əks etdirir.
2. Sağlamlıq və təhlükəsizlik üzrə təlimlərin keçirilməsi auditin gedişi zamanı qrup üzvlərinin təhlükəsizliyi baxımından çox əhəmiyyətlidir.
3. CQBK-nin və BXK-nin mikro-layihələrlə və icmalarla bağlı sənədlərin, ACİ-YF-ın əməkdaşlarının iştirakı ilə əldə edilməsi nəzərdə tutulur.
4. Əldə edilmiş sənədlərlə ilkin tanışlıq və ilkin tədqiqatın aparılması nəzərdə tutulur.
5. BP/CQBK və BXK-nin İSP-nin yerinə yetirilməsinə məsul olan şəxslərlə tanışlığı nəzərdə tutur. Görüşün məqsədi uyğun fəaliyyətlərlə bağlı sənədlərin müəyyənləşdirilməsi, əldə edilməsi və icmalara nəzərdə tutulan sənədlərin razılaşdırılmasından ibarətdir.
- 6.7.8. BXK ilə razılaşdırılmış Məşədi Hüseynli, Gilincbəyli və Cırdaxan icmalarına sənədlərin təşkil edilməsi və mikro-layihələrin yerinə yetirilməsini və icmalarla bağlı auditin gerçəkləşdirilməsidir.
9. BXK əməkdaşları ilə görüşün əsas məqsədi auditin gedişi zamanı əldə edilmiş ilkin nəticələrin analizindən və qiymətləndirilməsindən ibarətdir.
10. Məlumatların toplanması və analizi prosesin həyata keçirilməsində əsas məqsəd qrup üzvlərinin müşahidə etdiyi nəticələrin cəmlənməsindən, onların analizindən və qiymətləndirilərək dəqiqləşdirilməsindən ibarətdir.
11. Yarımqruplar tərəfindən hazırlanmış hesabatların analizi və tədqiqatı əsasında yekun hesabatın hazırlanması.
12. ACİ-YF-ın əməkdaşları tərəfindən hesabatın baxışın və tədqiqatın keçirilməsini nəzərdə tutur.
13. ACİ-YF yekunlaşmış hesabatı tərcümə etdirir.
- 14.15.16.17.18 Audit nəticələrinin BP/CQBK və BXK ilə razılaşdırılması və imzalanması məqsədi daşıyır.
19. ACİ-YF, BP/CQBK və BXK-nin qarşılıqlı razılığı əsasında qrup tərəfindən həyata keçirilmiş auditin ictimaiyyətə çatdırılmasından ibarətdir.

Sorğu Vərəqəsi

1. İcmanın iştirakının qiymətləndirilməsi üzrə QHT-lərə suallar

1.1 Zəhmət olmasa adınızı, seçdiyiniz icmalarda Mikro-layihələrin həyata keçirilməsində İcmanın İştirakının Qiymətləndirilməsi (İİQ) ilə məşğul olan QHT-də sizin rolunuzu, məsuliyyətinizi göstərin. Zəhmət olmasa bu işdə məsuliyyətinizi və rolunuzu sübut edən sənədlər təqdim edin.

1.2. İİQ üçün İcmanın Səfərbər edilməsində iştirak etmək üçün QHT-lər hansı proseslərdən keçdi? Hər hansı bir seçim kriteriyasından xəbərdarsınızmı? Sizcə, sizin QHT nə üçün bu işə cəlb olunub?

1.3. İİQ-ə iştirak edəcək , həmçinin, mikro-layihələri həyata keçirəcək icmaların seçimi necə olub?
Sizin QHT bu işə cəlb olunubmu, və əgər olunubsa necə?

1.4. İcmalara və icmaların üzvlərinə İİQ və mikro-layihələrin mərkəzində olmalarını məsləhət vermə prosesi necə olub? Zəhmət olmasa cavablarınızı təsdiq etmək üçün sənədlər təqdim edin.

1.5. Siz və QHT-nizin digər üzvləri İİQ-i yerinə yetirmək üçün hansı treyninqlərdən keçib? Zəhmət olmasa, treyninq haqda əlavə məlumat da daxil olmaqla sübut təqdim edin.

1.6. Zəhmət olmasa, seçdiyiniz icmada QHT-iz tərəfindən İİQ-i təşkil etmək üçün mərhələləri qeyd edin.

1.7. Zəhmət olmasa İcmanın Fəaliyyət Planı Komitəsinin üzvlərinin siyahısını və onların İİQ-də iştirakı olan qeydi təqdim edin.

2. İcmanın Fəaliyyət Planı Komitəsinin üzvlərinə İİQ-yə dair suallar

2.1. Zəhmət olmasa, adınızı, İcmanın Fəaliyyət Planı Komitəsində (İFPPK) və onun mikro-layihələrin həyata keçirməsində rolunuzu və məsuliyyətinizi qeyd edin.

2.2. Mikro-layihələrin həyata keçirilməsi haqqında Siz və Sizin icma necə xəbər tutub?

2.3. Siz neçə İİQ görüşündə iştirak etmişiniz və bu görüşlər hansı məsələləri əhatə edib?

2.4. Zəhmət olmasa, İFPPK üzvü olma prosesinizi təsvir edin.

3. Mikro-layihələrin yerinə yetirilməsinə dair QHT-lərə suallar

3.1. Zəhmət olmasa, adınızı, öz QHT-nizdə Mikro-layihələrin yerinə yetirilməsinin təşkilində tutduğunuz vəzifəni və məsuliyyətinizi göstərin.

3.2. Mikro-layihələrin yerinə yetirilməsinə təşkil etmək üçün Siz və QHT-nizin digər üzvləri hansı treyninqlər keçib? Zəhmət olmasa, treyninq haqda əlavə məlumat da daxil olmaqla sübut təqdim edin.

3.3. Fəaliyyət göstərdiyiniz icmada QHT-niz tərəfindən Mikro-layihələrin yerinə yetirilməsinin təşkilini sübut edən sənədlər təqdim edin.

3.4.Fəaliyyət göstərdiyiniz icmada mikro-layihələrin yerinə yetirilməsinin monitorinqi keçirilibmi, əgər keçirilibsə zəhmət olmasa bunu sübut edən sənədlər göstərin. Bu monitorinqdə hansı məsələlər ortaya çıxdı və siz buna necə reaksiya verdiniz?

3.5.Bu layihələrə cəlb olunan icmalardan gələn şikayətləri qəbul etməyə və onlara cavab verməyə hər hansı bir mexanizm varmı? Bu mexanizmin prosedurunu göstərə bilərsinizmi? (cavab tədbirləri də daxil olmaqla)

3.6.BXK bu mikro-layihəni audit edibmi? Əgər edibsə, zəhmət olmasa cavab tədbirləri də daxil olmaqla auditin nəticələrini təqdim edin.

3.7. Hər hansı bir xarici audit olubmu? Əgər olubsa, zəhmət olmasa cavab tədbirləri də daxil olmaqla auditin nəticələrini təqdim edin.

3.8. Yekun qiymətləndirmə Mikro-layihələrin yerinə yetirilməsi Təlimatının 27-ci səhifəsindəki 9-cü bölməsinə uyğun olubmu? Əgər elədirsə, zəhmət olmasa yoxlama üçün sənəd təqdim edin. Bu qiymətləndirmə icmada davamlı inkişaf yaranması anlamına gəlirmi? BXK və QHT-lər mikro-layihələrin yerinə yetirilməsini 12 və ya 24 aydan sonra bir daha yoxlamağı planlaşdırırmı?

4. Mikro-layihələrin yerinə yetirilməsinə dair İFPK-nin üzvlərinə suallar

20. Zəhmət olmasa, adınızı, icmanızda yerinə yetirilmiş mikro-layihələrdə rolunuzu göstərin.

21. İFPK üzvü seçildikdən sonra mikro-layihələrin yerinə yetirilməsi üzrə hansı treyninqlərdən keçmişiniz? Bu treyninqdən hər hansı bir qeyd varmı? (məs., sertifikat). Siz audit qrupuna onun surətini təqdim edə bilərsinizmi?

22. Zəhmət olmasa, bu layihədə iştirakınızı təsvir edin, və iştirakınızı sübut edən saxladığınız hər hansı bir protokol, şəkil, konspektlər və s. təqdim edin.

23. İFPK-nin üzvü kimi neçə Mikro-layihələrin yerinə yetirilməsi görüşlərində olmusunuz və bu görüşlər hansı mövzuları əhatə edib?

24. Layihənin yerinə yetirilməsi haqda heç Sizin fikrinizi öyrənilblər? Əgər öyrənilblərsə, bu necə olub və necə qeyd olunub?

25. BXK və ya İcmanı səfərbər edən QHT-dən onların layihənin yerinə yetirilməsinə dair təklifiniz qəbul edilməyən hal olubmu?

26. Layihə ilə bağlı hər hansı bir şikayət almıdınız mı və ya hər hansı bir şikayətdən xəbərdarsınız mı? Əgər, almıdınızsa onlar necə həll olunub və ya geriye göndəriş olubmu?

(a) Şəkillər

Şəkil 1. Məşədi Hüseynli icması

Şəkil 2. Məşədi Hüseynli icmasında məktəb damının təmiri

Şəkil 3. Qılıncbəyli icmasında artezian layihəsi

Şəkil 4. Qılıncbəyli icması

Şəkil 5. Cırdaxan icmasında görüş

Şəkil 6. Cırdaxan icmasında təmir olunmuş yol

BP/BTC/CQBK-nin qoyulmuş məsələlər və tövsiyələrlə bağlı öz rəyini və cavabları çatdırmaq üçün aşağıda göstərilən meyarlar müəyyən edilib:

Auditin Nəticələrinin Təhlili üzrə Yekun Cədvəl

QHT İŞÇİ QRUPUNUN ADI:

QRUP ÜZVLƏRİ:

AUDİTİN MƏQSƏDLƏRİ:

SOSIAL MƏSƏLƏLƏR ÜZRƏ AUDIT İŞÇİ QRUPU

Ehtiram Soltan, Azad Əliyev, Gülayə Quliyeva, Təmkin Eminli, Rəşad Həsənov (tələbə)

- 1. Mikro-layihələrin icrasında İcmaların iştirakına nail olmaq üçün CQBK-nin, BXK-nın və partnyor QHT-lərin götürdükleri öhdəliklərin Auditi.**
- 2. BXK-nın, yerli partnyor QHT-lərin və İcmaların icra etdiyi Mikro-layihələrin auditi.**
- 3. İcmaların Davamlı İnkişafını təmin etmək üçün BXK-nın götürdüyü öhdəliklərin auditi.**

Qəbul Edilir (QE): Biz aşkar edilmiş problemi və onunla bağlı tövsiyyəni qəbul edirik və təklifinizlə bağlı tədbir görəcəyik və yaxud problemlə bağlı artıq görülən tədbirləri sübut edən faktları təqdim edəcəyik.

Qəbul Edilir Düzəlişlə (QED): Bu aşkar edilmiş elə problemlərə və tövsiyələrə aiddir ki, biz orada İşçi Qrupunun tədqiqat zamanı aşkar etdiyi problemləri/verdiyi təklifləri başa düşür və tövsiyələri dəstəkləyirik, lakin problemlərlə bağlı şirkətin gördüyü tədbirlər və/yaxud faktlar haqqında İşçi Qrupunun bəzi fikirlərilə razılaşmırıq. Bu səbəbdən biz razılığımızı “düzəliş” formasında qaldırılmış problemlə bağlı mövcud siyasət və qaydalarımız və artıq şirkət tərəfindən görülən tədbirlər haqqında məlumatı təmin edərək veririk. Biz həmçinin bu meyarlardan QHT-nin aşkar etdiyi problem və onunla bağlı tövsiyyə arasında uyğunsuzluq olduğu zaman istifadə edirik.

Qəbul Olunmur (QO): Biz İşçi Qrupunun aşkar etdiyi problemlə və tövsiyyə ilə razılaşmırıq və Yekun Sənəddə fikirimizi bəlli edirik.

Qəbul Olunmur Düzəlişlə (QOD): Şirkət Audit işçi Qrupunun aşkar etdiyi problemlə və tövsiyyə ilə əsasən razılaşmasa da audit qrupu tərəfindən müəyyən edilmiş bəzi çətinliklərin mövcudluğunu tanıyır.

No.	Sual	Müvafiq Tövsiyə	BP/BTC/CQBK-nin cavabı* (QE, QED, QO, QOD) və izahat
İcma İştirakı ilə Qiymətləndirmə (İİQ) üzrə Tapıntı			
Tp1	Məşədi Hüseyinli və Qılıncbəyli icmalarının problemləri ilə birbaşa məşğul olan Fəaliyyət Plan Komitələri (FPK) yaradılmış və bu qurumlar yerli sakinlər tərəfindən demokratik seçkilər əsasında seçilmişdir.	Aşkar edilmiş müsbət məsələ	QE: Tədbirlər Planı üzrə Komitə səfərbər edilmiş icmalar tərəfindən sosial inkişaf layihələrinin həyata keçirilməsinə imkan yaradan xüsusi qrupdur. Buna görə də, BXX və BP/BTC/CQBK şirkətləri məmnundurlar ki, Audit qrupu sözügedən komitəyə üzvlərin seçilməsi üsullarını təqdir etmişdir.
Tp2	Mikro-layihələrin icrasında və FPK-da icra strukturları və bələdiyyə nümayəndələri çox aktiv iştirak etmiş və qarşılıqlı olaraq bütün gözlənilən nəticələr özünü doğrultmuşdur.	Aşkar edilmiş müsbət məsələ	QE: Yerli icra orqanlarının iştirakı inkişaf layihələrinin həyata keçirilməsində icmaların uğur qazanması ehtimalını artırır. BXX və BP/BTC/CQBK şirkətləri məmnundurlar ki, Audit qrupu icra strukturlarının və yerli hakimiyyət orqanlarının iştirakını təqdir edir.
Tp3	Balansın tapılması bölməsi Məşədi Hüseyinli, Qılıncbəyli və Cırdaxan icmalarında gözlənilmişdir. Hər 3 icmada qadınların FPK üzvlüyündə təmsil olunma sayları gözlənilmişdir və həmçinin bütün fəaliyyətlərdə fəal iştirakını layihə müddəti təmin olunmuşdur.	Aşkar edilmiş müsbət məsələ	QE: BXX və BP/BTC/CQBK şirkətləri əmindir ki, inkişaf layihələrində <i>bütün</i> icma nümayəndələrinin iştirak səviyyəsi böyük mənada uğurun miqyasını müəyyən edir. Layihədə iştirak edən icma nümayəndələri arasında cinsi fərq balansının yaranması Azərbaycanda bizim dəstəyimiz ilə həyata keçirilən inkişaf layihələri çərçivəsində diqqət verilən əsas məsələdir.

No.	Sual	Müvafiq Tövsiyə	BP/BTC/CQBK-nin cavabı* (QE, QED, QO, QOD) və izahat
İcmanın iştirakı ilə Qiymətləndirmə (İİQ) hissəsi			
Tapıntı			
Tp4	İİQ heyətinin və icraçı təşkilatın təqdim olunması prosesi CPA-1, Fəaliyyət-1, Mərhələ 1-ə uyğun yerinə yetirilməyib.	T.1: İcma üzvlərinin məlumatlandırmaq üçün əyani vəsaitlərin hazırlanması, qeyri formal görüşlərin (məsələn çay süfrəsi arxasında) keçirilməsi və bu zaman görülməli işlərin mahiyyətinin izah olunması məqsədəuyğun olardı; Yuxarıda göstərilən işləri həyata keçirəcək heyət əvvəlcədən təlimlərə cəlb edilməlidir.	QOD: Layihə fəaliyyətləri başladıqdan sonra bütün icmalarda tanışlıq xarakterli görüşlər keçirilmişdir ki, bu fakt Audit qrupunun özü tərəfindən də təsdiqlənir. Lakin belə bir fakt da mümkündür ki, tanışlıq xarakterli məlumatların verilməsi giriş sessiyalarından sonra təkrar edilməmiş və bundan əlavə, keçirilmiş birinci görüşdə təqdim olunan məlumatların heç də hamısı bütün icma üzvləri tərəfindən mənimsənilməmişdir. BXK və BP/BTC/CQBK şirkətləri belə düşünürlər ki, tanışlıq xarakterli təlimat prosesi lazımı qaydada yerinə yetirilsə də, gələcək layihələrdə bu məlumatların mənimsənilməsini gücləndirmək üçün daha sistemativ tədbirlər tələb oluna bilər.
Tp5	Hər üç icmada sənədləşmə işləri zəif yerinə yetirilib və bu sahədə heç bir tədbir görülməyib.	T.2: İcmalarda sənədləşmə işlərinə nəzarət mexanizmi gücləndirilməlidir. FPK üzvlərinin sənədləşmə bacarıqlarının gücləndirilməsi üçün xüsusi təlimlər keçilməlidir.	QO: Bu nəticə bir neçə əsas məqamı istisna edir: birincisi, İİQ-nin (icma iştirakı ilə qiymətləndirmə) sənədinin sözügedən hissəsinə görə icma üzvləri arasında <i>könüllülər</i> keçirilən görüşlərin və bu görüşlərdə iştirak edən şəxslərin qeydiyyatını aparmalıdırlar. Lakin belə könüllülərin olmaması (və buna görə də, bəzi sənədlərin olmaması), nəzarət məsələsi və ya hər hansı xüsusi təlimin keçirilməsini nəzərdə tutmur. İkincisi, QHT və icmalar üçün keçirilmiş təlimlər çərçivəsində əsas diqqət insanların siyahıya alınması qaydaları və ya müzakirələrin protokolunu tərtib etməkdənsə, icmalarda mövcud olan daxili problemlər və bu problemlərin aradan qaldırılması yollarının müəyyənləşdirilməsini nəzərdə tutan icmaların səfərbərliyi məsələsinə yönəldilmişdir. Lakin bütün bunlara baxmayaraq, biz də Audit qrupu kimi, düşünürük ki, görüşlərin və çıxarılmış nəticələrin peşəkarcasına sənədləşdirilməsi üçün yerli QHT və icmaların bacarığının artırılması da dəyər kəsb edir.

No.	Sual	Müvafiq Tövsiyə	BP/BTC/CQBK-nin cavabı* (QE, QED, QO, QOD) və izahat
İcmanın İştirakı ilə Qiymətləndirmə (İİQ) hissəsi			
Tapıntı			
Tp6	İcra təlimatına əsasən İİQ sənədində nəzərdə tutulan 8 fəaliyyətin icrasına ayrılmış vaxt kifayət deyil. 8 fəaliyyətin 3 gün ərzində icra olunması layihənin keyfiyyətinə mənfi təsir göstərmişdir. İcma üzvlərinin çoxu vaxt azlığından bütün proseslərdə sona qədər iştirak edə bilməmişlər. Bununla yanaşı, hətta bu vaxt çərçivəsində icra olunmalı olan proseslər də tam yerinə yetirilməyib.	T.3: Nəzərdə tutulmuş icra təlimatı müddətini 5 gün ərzində həyata keçirilməklə hər gün 4 saat olmalıdır. Belə ki, mərhələlər arasında icma sakinlərinin düşünməsi üçün vaxt ayrılması çox böyük rol oynayır.	QED: Təlimlər və İİQ üçün bütün iştirakçıları qane edəcək “ideal” bir qrafik hazırlanması qeyri-mümkündür. Belə ki, bəzi iştirakçılar digər işlərə vaxt saxlamaq üçün (və mənimsəməni maksimuma çatdırmaq üçün) qısa vaxt ərzində mümkün qədər çox təlim keçirilməsinə, digər iştirakçılar isə uzun müddət ərzində günün qısa vaxtını sərf etməyə üstünlük verərdilər. BXK tərəfindən hazırlanmış vaxt qrafikində məqsəd müəyyən balansı təmin etməkdir; biz belə düşünürük ki, gün ərzində təlimin səmərəli olması üçün cəmi 4 saat vaxt sərf etmək uyğundur. BXK, BP/BTCCQBK şirkətləri onu da qəbul edirlər ki, bu qrafikə dəyişiklik edilməsi özünü <i>bəlkə də</i> doğrulda bilər. Lakin bu nəticənin icmaların (iştirakçıların) fikrinə əsaslanıb- əsaslanmadığı aydın deyil.
Tp7	İİQ prosesinin giriş hissəsinin D bölməsində icmanın monitorinqinin və qiymətləndirilməsinin aparılması nəzərdə tutulsa da, bu işin icrasını təsdiqləyən hər hansı bir sənəd yoxdur.	T.4: Layihənin menecmentinə daha çox əhəmiyyət verilməlidir.	QED: BXK və BP/BTC/CQBK şirkətləri razılaşırlar ki, Audit qrupunun qiymətləndirmə sənədi ilə tanış olmasına şərait yaradılmamışdır. Lakin bu o demək deyil ki, icma üzvlərindən olan iştirakçılar layihənin icrasından sonra keçirilən qiymətləndirmə və müzakirə proseslərində iştirak etməmişlər. Bundan başqa, bu, o anlama gəlmir ki, layihənin idarə olunması tərəfimizdən daha çox diqqət tələb edir.

No.	Sual	Müvafiq Tövsiyə	BP/BTC/CQBK-nin cavabı* (QE, QED, QO, QOD) və izahat
İcmanın İştirakı ilə Qiymətləndirmə (İİQ) hissəsi			
Uyğunsuzluq			
U1	<p>Öhdəlik Fəaliyyət 8, İcma Fəaliyyət Planı</p> <p>Uyğunsuzluq Cırdaxan icmasının CPA-8.5 sənədində artezian layihəsi göstərilib. Prioritetlərin dəyişdirilməsi heç bir sənəddə əks olunmayıb.</p>	<p>T.5: İcmalarda sənədləşmə işlərinin aparılmasına ciddi yanaşılmalı və təlimlər zamanı FPK üzvlərinə aşılmalıdır ki, “İcma sakinlərinin maraqları” daim öndə durmalıdır.</p>	<p>QOD: BXK və BP/BTC/CQBK şirkətləri hər şeydən əvvəl bir faktı qeyd etmək istəyirlər ki, Audit qrupunun apardığı araşdırma (natamam olsa da) onu göstərir ki, Cırdaxanda müvafiq sənədin hazırlanması ilə nəticələnəcək 8 sayılı Tədbir həyata keçirilməmişdir. Maraqlıdır ki, prioritet kimi müəyyənləşdirilmiş, daha yeni məlumatları əks etdirən sənədlərin hazırlanması <i>məsələsi</i>, layihədə prioritet kimi qoyulmamışdır.</p> <p>Biz həmçinin bir fikirlə də razı deyilik ki, TPK üzvləri “icma maraqlarının” əhəmiyyəti ilə bağlı lazımı səviyyədə təlim almayıblar.</p>

No.	Sual	Müvafiq Təvsiyə	BP/BTC/CQBK-nin cavabı* (QE, QED, QO, QOD) və izahat
İcmanın İştirakı ilə Qiymətləndirmə (İİQ) hissəsi			
Uyğunsuzluq			
U2	<p>Öhdəlik İİQ- 1.7 İcma İştirakı ilə Qiymətləndirmə, Plan/Gündəlik İcma fəaliyyət Planı bölməsi</p> <ul style="list-style-type: none"> • İcmalarda layihələrin uzun müddətli dayanıqlığı anlayışını yaratmaq • Birləşmiş icma əsaslı İnkişaf (BİƏİ) yönümlü uzunmüddətli planın yaradılmasına başlamaq <p>BTC tender elanı (icmalda davamlılıq) bölməsi, təqvim planı.</p> <p>Uyğunsuzluq Mikro-Layihə Həyata Keçirilmə Qaydaları, Bölmə 1, B bəndində göstərilir ki, “ Mikro layihə BXK –nın Birləşmiş İcma Əsaslı İnkişaf yanaşmasının bir hissəsidir”. Uyğunsuzluq ondan ibarətdir ki, layihənin yalnız bir hissəsi olan mikro layihə müəyyən halda davamlı olmuşdur. Lakin proqram bitdikdən sonra icma davamlılığı təmin olunmamışdır (sənədləşdirmə, fəndreyzing, layihə yazma və s. bacarıqları).</p>	<p>T.6: Mikro layihələr icmaların inkişafına nail olunması üçün bir vasitədir. Ona görə də, bütün prosesi mikro-layihələrin həyata keçirilməsi ilə bərabər icmaların formalaşması və davamlı inkişafına yönəldilməsi vacib amildir. İcmalarda daha çox menecment və fəndreyzing mövzularına vaxt ayrılması və bu istiqamətdə(FPK) praktik işlər aparılması məqsəduyğun olardı. İcmanın davamlı inkişafını təmin etmək üçün təcə qərb metodundan deyil, həmçinin yerli ənənələrdən bəhrələnmək məqsəduyğundur.</p>	<p>QOD: BXK və BP/BTC/CQBK belə zənn edirlər ki, <i>davamlı inkişaf</i>, icmaların öz inkişafında iştirakının sistematik surətdə ruhlandırılması və dəstəklənməsi ilə təşviq edilir və bu mikrolayihələrin icrası və icrasından sonrakı qiymətləndirməyə qədər dövrü əhatə edir.</p> <p>Lakin BXK və BP/BTC/CQBK bizim davamlı inkişafa <i>zəmanət</i> verdiyimizdən artıq bacarıqların yaradılmasını <i>təmin</i> edə bilməzlər. İcmalardakı davamlı inkişafı təmin edə biləcək yeganə tərəf varsa, o da həmin icmaların özləridir. Həm bu auditin məqsədləri üçün, həm də ümumi olaraq, BXK və BP/BTC/CQBK icmaların inkişafına şərait yaratmaq üçün dəstəyin göstərilməsi prinsiplərinə riayət etmək məsuliyyəti daşıyırlar. Biz inanırıq ki, davamlı inkişafın dəstəklənməsi sahəsindəki işlərimiz nümunəvidir.</p>

No.	Sual	Müvafiq Tövsiyə	BP/BTC/CQBK-nin cavabı* (QE, QED, QO, QOD) və izahat
İcmanın iştirakı ilə Qiymətləndirmə (İİQ) hissəsi			
Uyğunsuzluq			
U3	<p>Öhdəlik Milli QHT –nin Bacarıqlarının Artırılması Layihəsi Proqramın Xülasəsi İİQ sənədinə uyğun öhdəlik Təlim Proqram zamanı milli QHT lər və icma tərəfdaşlarının özünə güvənliliyini artırmaq və gələcəkdə onların yerli təşəbbüslərə cəlb edilmələrinə dəstək vermək üçün müxtəlif fəaliyyətlər və iştirak etmə təlimləri vasitəsi ilə proses və layihə yönümlü bacarıqlarını yaxşılaşdırmaq üçün onlar BXK ilə birgə işləyəcəklər. Buraya strateji planlaşdırma, təklif yazma, büdcənin inkişafı və rəhbərlik, təşkilati inkişaf, münafişələrin həll edilməsi və həmçinin monitorinq və qiymətləndirmə üsulları daxil ediləcək. Layihənin hər bir komponentindən qabaq BXK QHT-lər üçün təlim keçəcək və QHT tərəfdaşları onların hər bir hədəf icmalarında təlimlərin aparılması üçün məsuliyyətli olacaqlar.</p> <p>Uyğunsuzluq 13.oktyabr 2005-ci ilə BXK Kürdəmir ofisində yerli QHT-lərə davamlılıqla bağlı keçirilən treninqlərin icmalarda tətbiqini təsdiq edən sənəd yoxdur.</p>	<p>T.7: Layihənin menecmentinin gücləndirilməsi, layihənin icrasına nəzarət mexanizminin yeniləşdirilməsi və təlimlərin icrasının mütəmadi monitorinqinin aparılması vacibdir.</p>	<p>QO: Yuxarıda qeyd olunduğu kimi, BXK və BP/BTC/CQBK davamlı inkişaf üçün yerli QHT və icmaların bacarıqlarının yaradılması naminə göstərdiyimiz səyləri dəstəkləyirlər. Audit çərçivəsində həyata keçirilən fəaliyyətlər baxımından, bu dəstək həm təlimlərin keçirilməsini, həm də praktiki təcrübə sayəsində öyrənmə metodunu əhatə etmişdir. 2005-ci il 13 oktyabr tarixində Kürdəmir rayonunda təlim keçirilməsi ilə bağlı hər hansı öhdəliyin olub- olmasından bizim xəbərimiz yoxdur.</p>

No.	Sual	Müvafiq Tövsiyə	BP/BTC/CQBK-nin cavabı* (QE, QED, QO, QOD) və izahat
Mikro-layihələrin həyata keçirilməsi			
Tapıntı			
Tp8	Hər üç layihələrin büdcələri real işə görə hesablanmış və audit zamanı maliyyə pozuntularının olmaması müşahidə edilmişdir.	Aşkar edilmiş müsbət məsələ	QE: Audit qrupu kimi, B XK və BP/BTCCQBK də başa düşürlər ki, maliyyə məsələləri və büdcənin zəif olması inkişaf layihələrinin uğuruna təhlükə yarada bilər.
Tp9	Məşədi Hüseynli və Qılıncbəyli icmalarında layihələrin seçilməsi və planlaşdırılması prosedurası düzgün tərtib edilmişdir.	Aşkar edilmiş müsbət məsələ	QE: Biz planlaşdırma və seçmə prosedurlarının qənaətbəxş qiymətləndirilməsini dəyərləndiririk.

No.	Sual	Müvafiq Tövsiyə	BP/BTC/CQBK-nin cavabı* (QE, QED, QO, QOD) və izahat
Mikro-layihələrin həyata keçirilməsi			
Tapıntı			
Tp 10	Layihənin məqsədinə uyğun olaraq icmanın üzvlərinin hamısı layihənin istismarından bəhrələnmə bilmir (bax: “Artezian qazma” layihəsi)	T8: İcmalarda yeni mikro-layihələr həyata keçirilməlidir. İcma layihələrinin prioritetləşdirilməsi və ya müəyyənləşdirilməsi üsulunun təkmilləşmədirilməsinə və icma üzvlərinin əksəriyyətinin bəhrələndiyi layihələrə üstünlük verilməlidir.	QOD: BP/BTC/CQBK yerli icmaların inkişafına yardım etmək üçün onlarla işləməyə davam edəcəklər. Biz qəbul edə bilmərik ki, Audit qrupunun artesian quyularının qazılması layihəsinə verdiyi neqativ qiymət, B XK və BP/BTC/CQBK-nin üzərinə sözügedən layihənin əvəzinə yeni bir layihə həyata keçirmək öhdəliyi qoyur. Bir fakt da şübhə doğurur ki, hər hansı tək bir mikrolayihənin həyata keçirilməsi iştirakçıların hamısı və ya hardasa əksəriyyəti üçün faydalı olacaq; biz icmaların ən yüksək prioritet ehtiyaclarını müəyyənləşdirməyi onların öz öhdəsinə buraxırıq (bizim təlim və yardımımız olmaqla). Bu, İİQ zamanı icma üzvlərinin əsas ehtiyaclarının müzakirəsinə cəlb olunması, onların prioritetləşdirilməsi və dərəcələrə ayrılması proseslərinə xüsusi diqqət yetirilməsi ilə əyani şəkildə nümayiş etdirilib. Sadalanan bu proseslərin nəticəsində mikrolayihələrin həyata keçirilməsi ilə bağlı qərarlar verilir və daha sonra icmaların seçdiyi Tədbirlər Planı üzrə Komitənin üzvləri mikrolayihənin planlaşdırılması və idarə olunması üzrə müvafiq tədbirlər həyata keçirirlər.

No.	Sual	Müvafiq Tövsiyə	BP/BTC/CQBK-nin cavabı* (QE, QED, QO, QOD) və izahat
Mikro-layihələrin həyata keçirilməsi			
Uyğunsuzluq			
U4	<p>Öhdəlik Fəaliyyət 4. Mikro-layihənin təqdim edilməsi</p> <p>Uyğunsuzluq Hər üç layihədə Yerləşmə xəritəsi (bax: A1.2), texniki rəsm (bax: A1.3) və mikro-layihənin texniki çertyoju (bax: A2.2) normativ texniki standartlara cavab vermir.</p>	<p>T9: Gələcək mikro-layihələrin eskiz hissəsi normativ texniki standartlara uyğun tərtib olunmalıdır.</p>	<p>QED: BXX və BP/BTC/CQBK razılaşırırlar ki, mikrolayihələrin keyfiyyətlə hazırlanması və həyata keçirilməsi üçün texniki standartlar bir vasitə kimi mühüm əhəmiyyət kəsb edir.</p> <p>Audit qrupunun hansı texniki standartlara istinad etməsi barədə əlavə məlumatların verilməsi və sözügedən sənədlərdə uyğunsuzluq kimi dəyərləndirilən məsələlərin konkretləşdirilməsi faydalı olardı. Mikrolayihə ilə bağlı təklif sənədlərinin texniki qiymətləndirilməsi, layihələrin razılaşdırılmasından əvvəl bir mühəndis (icma üzvü və/yaxud BXX-in əməkdaşı) tərəfindən yekunlaşdırılmışdır.</p>
U5	<p>Öhdəlik Fəaliyyət 8. Mikro-layihə Həyata Keçirilməsi – Ödəniş Mərhələləri.</p> <p>Uyğunsuzluq Hər üç icmada layihənin seçim sektoruna müvafiq olaraq yarım qruplar (bax:Fəaliyyət 8) yaradılmamaşdır.</p>	<p>T10: BXX təşkilatının icma ilə əlaqələr mexanizminin və mikro-layihələrin yerinə yetirilməsinə nəzarət mexanizminin təkmilləşdirilməsi vacibdir.</p>	<p>QED: Audit qrupu düzgün olaraq qeyd edir ki, bu üç icmada sektora bölünmüş spesifik yarımqruplar yaradılmamışdır.</p> <p>Bu proqram baxımından, hər bir icmada sektora bölünmüş yarımqrupların yaradılması nəzərdə tutulmamışdır. Sektora ayrılmış belə yarımqruplar barədə “Mikrolayihənin icrası üzrə təlimat” sənədində qeyd olunur. Belə ki, sözügedən qruplar BXX-in bəzi ictimai inkişaf proqramlarında istifadə edilir, ələlxüsus, uzun müddət ərzində icma qrupu tərəfindən idarə olunacaq çoxlu mikrolayihələr varsa. Lakin bu sənəd BXX tərəfindən həyata keçirilən bütün ictimai inkişaf proqramları üçün ümumi təlimat xarakteri daşıyır və QHT-lərin Bacarıqlarının artırılması Proqramı üçün təfsilatlı icra planı deyil və konkret olaraq bu halda, sektora ayrılmış yarımqruplara istinad edilməmişdir.</p>

No.	Sual	Müvafiq Tövsiyə	BP/BTC/CQBK-nin cavabı* (QE, QED, QO, QOD) və izahat
İcmanın İştirakı ilə Qiymətləndirmə (İİQ) hissəsi			
Uyğunsuzluq			
U6	<p>Öhdəlik Fəaliyyət 8. Mikro-layihə Həyata Keçirilməsi – Ödəniş Mərhələləri. “Yolun Təmiri” layihəsi.</p> <p>Uyğunsuzluq Yolun təmiri zamanı layihənin texniki eskizinə (bax: “Yolun Təmiri” layihəsi, A1.3, A2.2) əməl edilməmiş, tikinti normaları pozulmuşdur.</p>	<p>T11: Mikro-layihələrin yerinə yetirilməsinin keyfiyyət standartlarına uyğunluğunu təsdiq edən keyfiyyət sertifikatının verilməsi məqsədəuyğun olardı. Mikro-layihə təklifinin hazırlanması, təsdiqi, yerinə yetirilməsi və qiymətləndirilməsi prosesi sadələşdirilməli və bu proseslər sürətləndirilməlidir.</p>	<p>QED: Gələcək proqramlara gəldikdə, ola bilsin ki, mikrolayihənin tamamlanıb-tamamlanmadığını yoxlamaq üçün hazırda BXK işçiləri, TPK-nin üzvləri və müvafiq yerli icra orqanlarının nümayəndələri tərəfindən yerinə yetirilən daxili monitoring prosedurlarından əlavə, tamamlanmış mikrolayihələrin sertifikatlaşdırılması sistemini daha da möhkəmləndirmək mümkün olsun.</p> <p>Biz proseslərin sadələşdirilməsinə və daha operativ şəkildə həyata keçirilməsinə ehtiyac olduğu fikri ilə razı deyilik. Əlbəttə, mikrolayihənin həyata keçirilməsi ilə bağlı sənədləşmə tələbləri və prosesləri əhəmiyyətli məsələdir və bəzən vaxt aparır. Lakin proseslərin şəffaf və tam olması, habelə iştirak proseslərinə şərait yaradılması üçün belə bir fikir var ki, bu sistem həddən artıq mürəkkəb deyil və praktiki təcrübə əldə etmək və etibar qazanmaq üçün dəyərli bir vasitə olmaqla yanaşı, həm də proqram tamamlandıqdan sonra icmalar tərəfindən əlavə tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün əsas yaradır. Eyni zamanda, onu da qeyd etmək lazımdır ki, bu proqram çərçivəsində həm QHT-nin icraçı tərəfdəşləri, həm də icma qrupları ilk dəfə idi ki, mikrolayihə sənədləri ilə məşğul olurdular və buna görə də, onların mənimsəmə prosesi “sıldırım” olmuşdur. Digər proqramlar çərçivəsində əldə edilmiş təcrübəyə əsasən demək olar ki, layihənin həyata keçirilməsi üçün sənədləşdirmə prosesi və vaxt qrafiki Azərbaycanda mövcud olan icma qrupları üçün münasibdir.</p>